

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 299

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XII METAI

P. ABELKIS

SENAJAME DVARE

(Tęsinys)

Oras buvo pilnas paukščių čiulbėjimo, o topolio viršūnėje, atsistojęs lizde, gandras kaleno snapu.

Kieme nesimatė gyvos dvasios: visi buvo išėję į laukus dirbti.

Petriukas apsiprausęs greit apsirengė ir nulipo laiptais apačion. Nedrąsiai, lyg kuo prasikaltęs, atsidarė valgomajam duris ir įėjęs pasisveikino.

— Labas rytas! Aš kiek vėlokai atsikėliau, — norėjo aiškintis, bet Marytė, buvusi tik viena kambary, ėmė raginti:

— Niekis, iš kelionės. Turėjai išalkti iki šioliai. Šeimyna yra laukuose, tėvelis išvyko leidimo kelionei, mama išėjo pas kaimynus ir iki pietų negrįš. Aš esu viena namie.

Ji padėjo pusryčius ir berniukas ėmė nedrąsiai valgyti. Pasisotinęs padėkojo ir dar nedrąsiau užklausė:

— O dabar?

— Eisiu į rūmus, — atsakė mergaitė.

Jiedu greitai perbėgo kiemą, šokte peršoko skersai terasą ir spruko už rūmų galo. Marytė sustojo prie mažo langelio, kurio stiklas buvo išdaužtas, apsižvalgė aplinkui, ir, nieko nematydama einant taku, kuris ėjo pro rūmus ir vedė į parko šoną, pažvelgė dar per krūmus, kurie augo antroje pusėje tako ir aiškiai matėsi, kad tai būta gyvatvorės, bet ši per karą niekieno neprižiūrima ir nekarpomai išaugo keletos metrų aukščio, virto laukiniu krūmu, ir už jo parke nieko nematydama tarė:

— Lįsk pro langiuką rūsini!

Petriukas tuoj prikrito prie žemės ir kojas pirma sukišo, paskui atbulas ir visas sulindo. Mūras buvo labai storas ir vaikas pasislėpė langiuko nišoje. Kojos ėmė leistis siena rūsini, persisvėrė per juosmenį, krūtinė buvo ant palangės, rankomis laikėsi langelio rėmų ir taip akimirksniui kabėjo, bet nebuvo ko galvoti, greit paleido rankas ir nušliaužė palangę, nušoko ant akmeninių grindų ir riktėlėjo iš apačios:

— Jau!

Buvo tamsu: akys pripratusios saulėje čia nieko nematė. Jis jautė, kad stovi tarp kažkokių statinių ir dėžių. Žvilgtelėjo langelin — Marytė irgi jau leidosi. Prišoko prie sienos, rankomis atsirėmė į kažkokią dėžę ir pasilenkęs atstatė nugarą po mergaitės kojomis.

— Dabar gali drąsiai leistis.

Pajuto, kaip lengvai palietė jį kojomis ir nušoko ant grindų.

— Dabar tyliai kalbėkiva, — tarė ji, — einą pro šalį gali išgirsti.

Jiedu kiek pastovėjo kol akys priprato prie rūsių šviesos. Marytė paėmė jį už rankos ir ėjo abu atsargiai, aplenkdami įvairius baldus. Priėję laiptus ėmė keltis aukštyrą ir pasiekę sunkias ažuolines duris, kiek praviras, pralindo pro jas ir atsідuė mažame koridory, į kurį pateko nedaug šviesos per mažą apvalų langelį. Tai nebuvo joksai koridorius, bet geriau būtų pavadinti keturkampiu prieškambariu, kuriame buvo sukti geležiniai laiptai, ir jie užėmė veik visą prieškambarį. Vienos durys buvo prieš laiptų pradžią ir pro šias jiedu įėjo kitan koridorin.

Nors langai gale šio koridoriaus buvo iš lauko užkalti lentomis, bet Petriukas iš sy-

Jono Sobieskio portretas
ir jo šeima.

(Iš Dr. V. Sruogienės parašytos Lietuvos istorijos, kurią leidžia Tėvynės Mylėtojų Draugija).

kio atpažino ir sustojo. Kažko jis lyg nusi-gando ir tik pažengęs kiek pirmyn atsikvo-šėjo.

Koridorius buvo papuoštas medžioklių trofejomis, paveikslais, senovės ginklais.

Prie sukištų į vieną pastatą iečių krūvos Petriukas sustojo ir suspaudęs Marytės ranką sušnibždėjo:

— Grįžtame atgal.

— Ar išsigandai? Niekas mūsų nepamatys.

— Aš jau nebeuoriu.

Jis atsiminė, kad prieš kiek metų šias ietis nuvertė Analisai ant galvos ir per jį visą šiurpas perbėgo.

— Eime toliau, parodysiu įdomių dalykų, — ragino jį mergaitė.

— Aš žinau...

— Ką tu žinai?

— Nieko... — atsakė valdydamosi, kad neišsiduotų.

— Kodėl drebi?

— Taip sau.

Norėdamas parodyti, kad nieko nebijo, drąsiai priėjo prie pirmųjų durų ir atidarė jas. Tai buvo jam visai nepažįstama salė su daugybe pasieniuose kėdžių, dideliais langais, gale paauskštinimu, ant kurio po baldachimu stovėjo puošnus krėslas, lyg koksai sostas. Sienos buvo apkabintos įvairiais portretais, lubose kabėjo dvi didžiausios žvakičės, prikabinėtos aibės krikštolo prizmių.

Petriukas nustebo: visai neprisiminė šios salės. Tad paklausė palydovės:

— Kas tai per kambarys?

— Iškilnių salė... — Atsakė ši taip tyliai, kaip ir jis buvo užklausęs.

Jiedu perėjo per ją. Langai iš lauko buvo lentomis užkalti, kaip ir koridoriuje, ir tik per plyšius skverbėsi vidun saulės spinduliai, kuriuose žaidė aibės dulkių, sukeltų jiems einant per šią buvusią šventovę, dabar padengtą storo dulkių sluoksniu. Grindų parketas buvo nešvarus, matyti, vaikščiota purviniais batais.

Kai pasiekė paauskštinimą, mergaitė ėmė aiškinti:

— Man pasakojo sodininkas, kad mirusius prieš palaidojant čia pašarvodavo ir žmonės iš visur atėję galėdavę čia su jais atsisveikinti. Kiekvienas giminės vyriausias, kur bebūtų miręs, būdavęs čia padedamas pašarvavus.

— O kas dabar yra vyriausias šios giminės? — nelaukta paklausė berniukas.

— Nežinau.

— Gaila. Paklausk sodininką.

Jis akimis rijo visus paveikslus, kabėjusius sienoje. Visuose buvo kas nors ben-

dro, ypač vyrų bruožuose. Jam rodėsi, kad jų visų akys į jį ismeigtos. Negalėdamas to žvilgsnio atlaikyti, lengvais žingsniais išėjo iš salės, paskui jį išsekė ir Marytė.

Berniukas priėjo prie sekančių durų, paspaudė rankeną ir durys atsidarė. Ši kambarį jis tuoj pažino: buvo mažai pasikeitęs. Tai daktaro darbo kambarys — kabinetas. Nesykį jiedu su Analisa čia žaisdavo, o daktaras, sėdėdamas krėslė, šypso-damosi į juodu žiūrėdavo.

Jis priėjo prie stalo, perbraukė per jį pirštu, ir brūkšnys liko medyje: rašomasis stalas buvo storai dulkių nuklotas. Ant stalo stovėjo daktaro ir jaunos moters, sykiu vienuose rėmuose, fotografijos, o ki-toje stalo pusėje stovėjo Analisos nuotrauka, gana plačiuose, paauskuotuose, rėmuose. Petriukas buvo jau pakėlęs ranką imti daktaro paveikslą, bet susigėdo Marytės ir tik ant dulkinio stalo pirštu ėmė rašyti "Analisa".

— Tai tu raštingas?

— Taip, — atsakė Petriukas.

— O kas tave išmokė?

— Teta ir... — Jis parodė į daktaro fotografiją, bet ji to nesuprato.

— Ką reiškia parašytas žodis?

Jis dabar parodė į Analisos fotografiją.

— Aš nieko nesuprantu.

— Suprasi kada nors.

— Aš dabar noriu! — ir jį sutrypė ko-jytėmis.

Šis pasisuko nuo stalo, greitais žingsniais išėjo iš kambario, tik ištaręs: "sek mane"; greit pasiekė vidury koridoriaus esančius plačius laiptus, kurie vedė į antrą aukštą. Dideliais žingsniais, peršokdamas du laip-tus iš sykio, niekur net neįsikibdamas už-bėgo viršun, pasuko dešinėn ir priėjęs prie vieno durų sustojo lyg ką užsigalvojęs, bet ryžtingai paspaudė durų rankeną ir atidarė jas.

Tai buvo vaikų kambarys. Kai jis atva-žiudavo, šiame kambarį gyvendavo Ana-lisa. Kambarys buvo tokioje pat tvarkoje, kaip jį buvo paskutinį kartą matęs. Dau-gybė žaishų buvo išmėtyta netvarkingai. Priėjęs atidarė rūbų spintelę — joje kabė-jo net drabužėliai. Nuo spintos priėjo prie lango ir žvilgtelėjo pro jį. Vaizdas buvo mažai pasikeitęs. Kur-ne kur gyvatvorės buvo dingusios ir jų vietoje augo susipynę krūmai. Jis jų nepažinojo, bet ir jo juk niekas nebeatpažino.

Sustojus jam lango, palydovė atitraukė jį sakydama:

— Gali kas pamatyti!

— Kas tokio, ar negalima čia žmogui vaikščioti?

(Tąsą 2-me psl.)

SENAJAME DVARE

(Atkelta iš 1-mo puslapio)

— Žinoma, kad ne!
— Žinok, aš čia ateisiu kada nors! — O išeidamas iš kambario pridūrė:
— Paklausk sodininką, kas paskutinis šiame kambary gyveno?

Jis nuėjo į galutinį kambarį, bet į jį nė-
jo; atidarė duris, žvilgterėjo vidun, pasto-
vėjo ant slenksčio ir jam taip suskaudo
širdį prisiminus, kad jis šiame kambary
gyveno ir buvo svečias. Ir patsai nepajuto,
kaip užvožė duris.

— Dabar galima grįžti, — pasakė paly-
dovei.

Marytė visą laiką tik sekiojusi iš paskos,
ėmė stebėtis Petriuko elgesiu, bet nieko ne-
sakydama paklusni leidosi su juo sykiu
laiptais žemyn, perėjo požemį ir abu išlin-
do per langiuką atgal parko takan.

— Kaip gera saulėje, — ėmusi take šo-
kinėti linksmi sušuko mergaitė. — Ten
taip šalta.

— Ir labai daug dulkių.

Abu susikibę nuėjo į parką.

Vaikams einant alėja Petriuką apėmė
keista baimė, dingo rūmuose buvusi drąsa
ir jis vaikščiojo šalia Marytės vėl tylus,
kaip ir pirma.

Po pietų vaikai vėl bėgiojo po parką,
šokinėjo terasos laiptais, saulės spindulių
kaitinami.

Marytė, pamačiusi senuką einant pro
rūmus, nušoko nuo terasos ir pribėgusi
prie jo sulaikė:

— Sakyk, dėduk, — ji parodė pirštu į
vieną langą antrame aukšte, — kas pasku-
tinis gyveno šiame kambary ir kas buvo
paskutinis savininkas šio dvaro?

Senukas pažiūrėjo į rodomą langą, pas-
kui į mergaitę ir nusteбęs paklausė:

— O kam tau reikia tai žinoti?

— Aš noriu!

Valandėlę jis pagalvojo ir iš lėto ėmė
porinti:

— Čia yra vaikų kambariai, ir man ro-
dosi, kad paskutinė gyventojas buvo prieš
karą tokia pat kaip tu, panele, kiek mažes-
nė, kadangi rėtai ir trumpam čia atvažiuo-
davo ir jos vardas toksai buvo keistas, ro-
dosi, Analisa.

— O kas ji buvo tokia?

— Jauna dar esi ir nenorėk visko žino-
ti, nes greit pasensi. — Jis pagražėjo jai
sudžiuvusiu pirštu.

— Pasakyk, seneli, juk tu viską žinai:
tuo pat jaunystės esi čia...

Ji priejo prie jo ir ėmė glostyti jo ranką
pavaldama.

— O čia miška, ir prisikabino. Kas ji bu-
vo — aš patsai nežinau. Paskutinis iš šių
giminių — jis parodė pirštu į rūmus, —
turi vietoje laktaru vadino, syki parvyko va-
sarai vos vaikščiojančia mergyte vežinas,
o kas ji buvo — niekas nežinojo.

— Seneli, tu pavargęs, eikš ant terasos
atsisėsti.

— Gerai, vaikeli, kad užjauti seną žmo-
gų.

Jiedu atėjo pas Petriuką, visi susėdo ant
terasos laiptų. Senelis atsisėdo pakopa
aukščiau, o vaikai prie jo kojų. Pamatęs
berniuką, įstabiai nužiūrėjo jį, bet nieko
nepasakė, tik susėdus pastebėjo:

— Svečią, panele, beturinti, ar iš tolo?

— Nuo babūnės.

Jis vėl įdėmiai pasižiūrėjo ir lyg sau pa-
sakė:

— A, ha... kur čia baigiau... taip, dak-
taras kas pavasarį parvažiuodavo su mer-
gyte, kartais ir kokį tai berniuką parsivež-
davo. — Tai pasakius Petriukas paraudo.
— Jis būdavo tik svečias, o jau mergytė
buvo taip prie jo prisirišusi, net tėvelių
vadino, nors jis buvo nevedęs...

— O kur dabar daktaras su mergyte yra?

— Nežinau, ar dar gyvas! Ji paėmė mas-
koliai karan, o mergytė, greičiausiai pas
savo gimines yra.

Petriukas nieko nesakė: jam smagu bu-
vo klausytis kitų nuomonę apie daktarą,

P. STELINGIS

REGĖJIMAS

*Iš tolimų, ledynais spindinčių, kalnų
Ateina vakaras.*

Ir mano sieloje iš lėto, pamažu,

Kaip rūkas vasarą,

Pakyla uždanga — — — —

Ir aš matau sapnuos matytą kraštą.

Maža, kaip qšara,

Graži, kaip pasaka,

Ant mėlyno dangaus užsidega žvaigždė —

Ir plačiuose, žiedais pakvėpusiuos laukuos,

Kaip sidabrinė kviečio varpa,

Nulinksta mano svaigstanti galva.

Toli varpai... Ir aš jaučiu artumą tėviškės

Ir sielos gelmėse neišsakytą skausmą —

O ausyse iš lėto, pamažu,

Kaip šlamesys klevų,

Pavasario simfonija — — — —

Ir aš matau: tai buvo sapnas.

kurs toksai geras buvo jam ir Analisai.

— Daugiau papasakok, seneli, — ėmė
prašyti Marytė.

— Nieko daugiau nežinau, bendrai, pas-
kutinis šios giminės ainis buvo labai ma-
žai pas mus ir visas jo gyvenimas lėgen-
domis apipintas. Bet aš ir laiko nebeturiu:
reikia eiti šiltadaržin, darbininkai laukia.

— Papasakok, — vis spyrėsi mergaitė.

— Nebent tada, kai šiltnamy palmė pra-
žydės.

— Gerai, seneli, aš lauksiu, o dabar dė-
kui ir už tai.

Senelis sodininkas, kurs buvo čia užau-
gęs, visą gyvenimą praleidęs ir pasenęs,
buvo likęs vienintelis liudininkas pasku-
tinių laikų šių rūmų žibėjimo.

— Na, išpildžiau tavo norą, — seneliui
nuėjus pasakė Marytė.

— Dėkui, bet tas buvo pačiai reikalinga.

Jiedu visą popietę bėgiojo po parką, dau-
gelį sykių buvo nubėgę pasižiūrėti į šiltna-
mį ir su geruoju sodininku pasikalbėti.

Pavakariop grįžo Marytės tėvas, bet nie-
ko nepešęs: leidimo negavo iš vietos žan-
darų į kitą apskritį važiuoti, reikėjo vykti
pas apskrities komendantą tuo reikalu.

Petriukas ilgai laukti nenorėjo ir užsi-
spyrė ryt anksti vykti namo. Nenorėjo jį
išleisti, bet vaikas nesidavė perkalbamas.
Pagaliau sutiko ir jis po vakarienės pilnu
glėbiu kelionei maisto nešinas užlipo kam-
barin nakvynės. Susidėjo ant sialo pavilgą
ir nusirengęs atsigulė, bet dienos šviesa
neleido miegoti: mintys, kur buvusios kur
nebuvusios, vis grįždavo į rūmus. Name
visa nutilo, visi buvo sugulę, o jis vis ne-
galėjo užmigti. Pagaliau pasišovė mintis,
kad taip nuėjus dar syki į rūmus vienam
ir ką nors paėmus parnešti Analisai. Ši
mintis dar labiau jaudino vaiką ir jis vis
vartėsi lovoje. Pagaliau išlipo iš jos ir ėmė
rengtis.

Buvo mėnesiena. Rūkas, pakilęs iš ežero,
dengė visą, ir berniukas per langą nieko
negalėjo įžiūrėti, kas buvo kieme.

Apsirengęs tyliai atidarė duris ir nulipo
laiptais koridoriu. Gale durys buvo atida-
rytos. Pastovėjo kiek tarpdury, apsižvalgė,
nebuvo girdėti jokio garso, išėmus pelėdos
klyksmą. Berniukas kaip strėlė šovė per
kiemą iki parko krūmų ir tik čia sustojo.
Iš parko pusės ėjo panaktinis. Vaikas gi-
liai įlindo gyvatvorėn ir laukė, kol šis pra-
eis, o tada, išlindęs kitoje krūmų pusėje,
nuėjo prie rūmų ir, priėjęs langiuką, niro
į jį.

Lendant buvo kažkaip nejauku, lyg bai-
mė ėmė, bet kai išgirdo žingsnius artinan-
tis taku, greit paleido rankas nuo lango
sienos ir krito lyg pelų maišas rūsin. Nu-
dribęs net nekrutėjo — klausėsi. Valandėlę
buvo žingsniai girdėti, paskiau kiek retes-
ni ir pagaliau visai nutilo. Tada jis paki-
lo nuo dėžės. Apgraibomis ėjo laiptų link.

Baimė visai dingo. Pasiekęs įvėjus laiptus,
kurie vedė antran aukštan, drąsiai atidarė
koridoriaus duris ir įėjo. Per gale esantį
langą skverbėsi pro lentų plyšius silpna
mėnulio šviiesa, kuri vos stengė apšviesti
ilgą koridorių. Paveikslai buvo sienose vos
įžiūrimi, o senieji ginklai vos matomi.

Petriukas ištraukė ietį iš vietos, kur ji
stovėjo gal jau keli šimtmečiai, pakratė
rankoje — buvo sunki — pamėgino durti
priekį, atšoko atgal, pristatė prie savo šo-
no, nučiupinėjo visą iki smaigalio ir paju-
to lyg jo gyslosna būtų naujo kraujo pri-
tvinkę, pastatė atgal į senąją vietą, nuka-
binė nuo sienos kardą, buvo irgi sunkus,
pamojavo juo ore, pamėgino kirsti, atrė-
mė smaigaliu į rgindis ir norėjo juo pasi-
remti, bet jis buvo per ilgas, tada užsidėjo
ant peties ir ėmė žingsniuoti po koridorių.
Atėjęs atgal paglostė jį ir pabučiavęs paka-
bino atgal senojo vieton, o patsai nuėjo
toliau koridorium ir, atidaręs duris kajria-
me šone, įėjo kambarin. Tai buvo rūmų
biblioteka. Visos keturios sienos buvo ap-
statytos spintomis, pilnomis knygų, o virš
jų iki pat lubų buvo lentynos. Lubos buvo
išpuoštos freskais ir išdažytos renesanso
laikų paveikslais. Kadangi bibliotekos lan-
gai iš lauko pusės buvo apkalti išlenkto-
mis į lauką geležimis ir tarp jų įvairiomis
figūromis ir sudarė savotišką lango papuo-
šimą — nebuvo galima jo užkalti lentomis
ir nebuvo didelio reikalo: geležis saugojo
kambarį geriau nei lentos — todėl ji dabar
buvo skaisčiai apšviesta mėnulio šviesos.

Petriukas apėjo visas spintas, pačiupi-
nėjo jas, mėgino atidaryti, buvo užrakin-
tos, pasidėjo sulenkiamas kopėčias, užlipo
ant jų viršaus ir ėmė esančias lentynose
knygas vartyti. Netrukus nusibodo tai: ne-
galėjo net paveikslukų gerai įžiūrėti; pa-
dėjo knygas atgal ir nulipęs dar kiek pa-
stovėjo, pagalvojo, kiek sykių jiedu čia su
Analisa žaidė, o daktaras, sėdėdamas vir-
šuje šių kopėčių ir skaitydamas knygą, rū-
kydavo savo didžiąją pypkę, o kai užgesda-
vo, jis turėdavo nultipti ir uždegti. Syki jis
paklausė daktarą, kaip šis kambarys va-
dinasi, daktaras juokdamosi atsakė: "Žmo-
nijos Smagenys".

Atsisveikinęs Petriukas su Žmonijos
Smagenimis grįžo koridoriu ir, paėjęs ke-
letą žingsnių, atidarė kitas duris ir įėjo iš-
kilmių salėn. Kadangi mėnuo švietė iš tos
pusės, tai per tarplėčius vis šiek tiek jo
spinduliai įsiskverbė salėn ir apšvietė šiuos
mirusiųjų šešėlius, su jų praeities didybės
liudininkais.

Mirties tylą viešpatavo salėje ir tik kur
tai toli parke suklikusio apuoko balsas per
šias storas mūro sienas, lyg mirusių balso
aidas, kartais pasiekdavo ją.

Petriukas pasijuto nejaukiai. Rodėsi,
kad iš visų ant sienos kabėjusių paveikslų
veidai atsisuko į jį, ir jie savo akimis se-
kiojo berniuką. Šiurpas perbėgo per jį, bet
ėjo tolyn į salės vidurį tyliais žingsniais
ir patsai nežinodamas, ko jis eina. Priėjo
paukštinimą, laipteliais užlipo prie sosto
ir atsisuko veidu salėn. Jautė, kad tie še-
šėliai seka jį. Norėjo bėgti lauk iš čia, bet
kažkas sulaikė jį vietoje. Sustingo visas ir
norėjo klausti, ko norite iš manęs, bet bal-
sas sustingo gerklėje ir jis išgirdo virš gal-
vos balsą:

— Tu priklausai mums!

Jis mėgino pakelti galvą aukštyn ir pa-
žiūrėti, kas į jį kalba. Tuo tarpu jį apšvie-
tė pluoštas spindulių ir jis išvydo virš sos-
to stovintį riterį šarvuose ir laikantį kardą
rankoje. Susvyravo jo kojos ir jis atsisėdo
sostan. Tuo momentu sužžė salėje ir kai
jis atsisuko veidu į salės vidurį, pamatė,
kad iš kiekvieno paveikslo yra atkišta į jį
ranka, lyg maldautų iš jo ko nors. Stipriai
jis įsitvėrė į sosto rankoms atramas ir il-
gai žiūrėjo į šį vaizdą, bet jis nesikeitė.
Pagaliau berniukas prabilo:

— Ką norite iš manęs?

(Tąsa 3-čiame psl.)

MŪSU MOKYKLA

ILLINOJAUS LIETUVIŲ MOKYTOJŲ SĄJUNGOS PEDAGOGINIS SKYRIUS
Redaguoja Klevas Girvilas, 5208 So. Morgan St., tel. Boulevard 8-8611.

NR. 57

CHICAGO, ILLINOIS

1956.I.21

Apie švietimo įstaigų darbą

Pradžios ir vidurinių mokyklų mokytojai jau ima įžiūrėti realybę, kuri rodanti, jog mokyti dalykų, kurių buvo mokoma Lietuvos mokyklose (literatūra, istorija, geografija ir t.t.) ir mokyti tų dalykų taip, kaip tat buvo daroma tenai, nėra nei pakankama, nei tikslu. Esamasis švietimšalinis gyvenimas reikalauja giliai apdairaus ir nepaprastai skubaus persiorientavimo ir persitvarkymo, norint išvengti tautinių ir kultūrinių sau nuostolių. (Mūsų seniau buvo tvirtinama, jog dabartinėse aplinkybėse mokymo darbe didelė vieta turi būti duodama žaismo ir pramogos pradams. "M. M." red.)

Dirbą dabar mokyklose mokytojai gerai supranta, jog jie savo darbo auka nepatenkina tikrovės reikalavimo, ir liuanistinių mokyklų mokiniai junta, kad jie negauna to, ko iš tikrųjų jiems reikia. Jie junta dedą pastangas tesėti pakantą neišvengiamiems nenormalumams: jis instruktuojamas ne pedagoginio sudominimo priemonėmis, ne įsisąmoninimu, kad liuanistiniai dalykai yra jo etninė savybė, ne jo dvasinių savybių derinimu su ta etnine medžiaga, o vien trafaretinės autoritetinės prievartos būdu: reikalavimas tėvų ir reikalavimas mokytojų. Tokia būklė vis aiškiau ir aiškiau ima rodyti, kad sausas liuanistinių dalykų medžiagos tiekimas moksleiviams virsta nesekmingu darbu, kai jaunuolis neturi lietuviškos dvasios, lietuviškų namų, nei lietuviškos visuomenės. Kita vertus, mokyklinis jaunuolis yra labai nepalankiose sąlygose liuanistiniams dalykams priimti ir įsisąmoninti, negalėdamas Lietuvos matyti, o dar blogiau bus, kada jis nėra nė jos sąmoningai regėjęs. (Pažymėtina, kad 15 metų lietuviukas Savo tėvynės vaizdo jau neturi; tą vaizdą gali turėti tik vyresni).

Kyla vis labiau įsigalįs supratimas, kad nūdieniame mokyklų darbe reikia daugiau negu kas galima kalbėti, pasakoti ar iš vadovėlių paskaityti. Reikia kitaip sutvarkytos medžiagos ir reikia įsivesti kitokius perteikimo metodus. Bet mokytojas nėra toms naujoms aplinkybėms paruoštas ir nematyti, kad iš kur nors jam kokios pagalbos ateitų, todėl jis priverstas laikytis senos rutinos ir kentėti, iki kas nors kaip nors atsiras ir būklė pagerės. Deja, būklė negerėja, o blogėja. Neišvengiamai blogėja ir pats mokytojas.

O mes tikime turį pedagoginio darbo autoritetus, kurie kuria teorijas ir rašo knygas. Gaila, tuo tarpu nūdienos reikalui tėra tik paskubomis pa-

rašytas vadovėlis tautiniam šeimos auklėjimui ir leidžiami skurdūs jaunimui laikraščiai. Kitas autoritetas yra nuėjęs į tokias dausas, kaip rašymas straipsnio apie tautinio auklėjimo tradicijas... Ar tai to šiandien mokyklai pirmiausiai reikia? Kodėl nėra gyvybės, nėra energingo ryžtumo imtis to darbo, kuris šaukte šaukia dėmesio, kuris negalima atidėlioti? Ne viena motina raudos ir keiks mus, kad slypėjome, nieko nedarėme, kai jos vaikai jai regint ir jos širdžiai merdint traukėsi iš jos įtakos, iš jos globos.

Augštesnioji Lituanistinė Mokykla bene turi geriausiai nustatytą santvarką. Ji yra didesnis kolektyvas ir jos mokytojų sąstatas yra pajėgus vienetas. Toks kolektyvas jau gali savybėje pasidaryti nutarimų, kaip tinkamiau esamus reikalavimus patenkinti, kaip į nuolat atsitinkančias staigmenines nepaprastybės reaguoti. Be to, ta mokykla turi efektyvės paramos iš savo mokinių tėvų komiteto, kuris, nėra abejojimo, yra pajėgus ir kompetentingas suprasti pačios mokyklos problemas, o taip pat ir problemas, kurias sukelia įvairios aplinkinio gyvenimo įtakos. Sunku tačiau laukti, kad Augšt. Lit. M-la imtųsi pareigos vadovauti švietimo ir auklėjimo darbui plačiau negu tos mokyklos ribos siekia. Tačiau jau ir dabar ženklu, kokios ta mokykla turi reikšmės ir kokios ji daro įtakos. Joje padaromi pedagoginiai atradimai ir ten gaunami dabartinėse sąlygose mokyklos darbo patyrimai yra žinomi tiems mokytojams ir tiems kultūrininkams, kurie tais dalykais domisi, ir tatau yra labai svarbu.

Lituanistikos Institutas neseniai įsteigė Augštuosius Lituanistikos Kursus (ALK). Tuo tarpu per mažai tėra davinių, kad galima būtų kas nors apie naują įstaigą tikriau spręsti. Yra pradėtos kelių dalykų paskaitos, bet nėra žinoma, į kokio platumo darbą tie kursai galės išsiplėsti. Atrodo, jog ALK steigimas buvo daromas labai paskubomis: dėstytojų personalas sudarytas tik iš Chicagoje esamų specialistų, ir dalykų programos (reguliaminas) nebuvo visuomenei ryškiau nusakytas, o to pasėkoje kursai turbūt nebus apėmę nė visų studentų, kurie galėtų bei norėtų ta proga pasinaudoti.

Kad ALK įsteigti, kad jie pradėjo mokslo darbą tenka laikyti sveikintinu dalyku. Bėlieka dabar dėti pastangas juos remti bei rūpintis, kad jų mokslo programos duotų kuo dau-

giausia naudos. Ir būtų labai pageidautina, kad ALK darbe aštrus žvilgsnis būtų nukreiptas į tą atžvilgį, kuris augščiau šiame straipsnyje buvo paliestas. Tas atžvilgis galima būtų ir taip formuluoti: kiekviena švietimo įstaiga, o ypač augštoji, turi dėti visas pastangas, kad jos programos (reguliaminas) ir jos praktinis darbas kuo daugiausia prisidėtų prie tautinio lietuvių švietimo, bendriausia prasme jį imant, sustiprinimo ir suefektinimo.

Kai kas jau dabar bando žiūrėti į ALK, kaip į lituanistinio universiteto pakaitą. Tai esanti mokslo įstaiga, kuri paruošia inteligentines jėgas, o praktikoje apie 75% tų jėgų stoji į mokytojo profesiją. Taip buvo Lietuvoje, bet ar gali taip būti dabar, svetur esant? Jei kursai aiškiai matys mokytojų paruošimo reikalą, jie gali dėti pastangų savo darbą atatinamai organizuoti, ir tokiu atveju galima tikėti atsirastų studentijoje asmenų, kurie pedagoginiu darbu domėtusi.

Tačiau manant, kad ALK dirbs universitetiniu būdu, tuojau kyla klausimas kaip išspręsti atitinkamo personalo gavimas? Ar dabartiniai kursai gali tikėtis galėsia kviesti profesorius ir mokėti jiems už darbą algas, kaip tatau daroma universitetuose? Su personalo kvietimu ir jų darbo įpavidalinimu tuojau siejasi ir patalpų, ir mokslo priemonių bei bibliotekos klausimas, o tie dalykai neatsiranda per kelias

dienas. Todėl ir geriausių norų turint ir didžiausias pastangas dedant, ALK savo darbo reikšmę tegalės parodyti tik atatinamam laiko tarpui praėjus ir tik mūsų visuomenei bei įstaigoms ir organizacijoms į tą darbą nuoširdžiai įsijungus.

Yra pastebėta, kad Lituanistikos Institutas, kuris visą atsakomybę dabar ir už ALK neša, laikosi labai arti prie viso didesniojo visuomeninio veikimo, kaip Mokytojų Sąjunga, švietimo Taryba ir Kultūros Fondas. Per tas organizacijas turėtų būti gerai juntamas visuomenės gyvenimo pulsas ir regimi visi opieji to gyvenimo reikalai, o iš to einant Lit. Inst. ir ALK turėtų sugebėti kiek sąlygos leis ir savo uždavinius suformuluoti ir paskui sekmingai juos įvykdyti.

Al. Džiugas

IŠ SPAUDOS

"Švietimo Kelias", — "Draugas", sausio 14 d., turi įsidėjęs Juozo Lingio, iš Stockholm'o, straipsnį "Nutautinimas Lietuvoje". Nusakoma, kaip bolševikai niokoja Lietuvos švietimo darbą, kišdami raudonąją propagandą net į pradžios mokyklos elementorius.

Tai labai nemalonus skaitymas, ir nenoromis kyla klausimas, ar reikia mums tai skaityti? Ypač, kad rašymo stilius yra ne kuri argumentuota kritika, ne koks geriau pagrįstas puolimas bolševikinio veidmainiavimo, o veikiau tėra verkšlenamas nusiskundimas.

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS

IS TOLI IR ARTI

*Nauji dideli trokai - Naujaisi kraustymo ironkiai
 Ilgu metu patyrimas - Pigus ir saziningas patarnavimas*

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wblbrook 5-9209

LIETUVIŲ DĖMESIUI!

NEWARK'E ATIDARYTAS OFISAS

SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

! UKRAINA, LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA IR KITUS KRAŠTUS.

Siunčiame maisto produktus, naujus ir dėvėtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

SIUNTINIAI IŠSIUNČIAM 48 VALANDŲ BĖGYJE

— Siuntėjui išteikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą. —

— Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje. —

Siuntiniai, siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmeniškų gavėjo pakvitavimus.

VISI SIUNTINIAI SIUNČIAM SU JAU APMOKĖTU MUITU, IR PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS.

SIŪSKITE SIUNTINIUS GIMINIEČIAMS!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto ir 4 val. po pietų.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos gelžkelio stoties Newark'e.

PACKAGE EXPRESS CO.

305 MARKET ST.
NEWARK, N. J.
Mitchell 2-2452

SIUNTINIAI Į SSSR

(SU APMOKĖTU MUITU)

maisto produktų, anglišku medžiagų gabalai ir vaistai (streptomocinas, penicilinas ir remifonas).

Pristatome 6 savaitių bėgyje ir išteikiame asmeniškų gavėjo pakvitavimus ne vėliau, kaip už 2½ mėnesio.

PRISTATYMA GARANTUOJAME.

Išsiunčiame taip pat į visas Europos šalis.

ATLIEKAME GREIČIAU IR RŪPESTINGIAU UŽ VISUS KITUS.

SIUNTIMO TARNYBOJE DIRBAME DAUGIAU, KAIP 25 METUS

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Ofisas atdaras kasdien iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais nuo 10 valandos ryto iki 4 val. po pietų.

RALLINGTON CORPORATION

303 WEST 42nd STREET, cor. 8 AVENUE, NEW YORK, N. Y.

Tel.: PLaza 7-2258 M. Grey (Gruško)

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 21, 1956

SPAUDOS PABIROS

Jeigu jums kada nors teks važiuoti Atlanto pakraščiu So. Bostone, nepagailėkite minutės laiko. Sustabdykite jūsų mašiną netoli maudynių ir atkreipkite jūsų žvilgsnį į vieną pajūrio suolą. Ten, žinoma, nieko ypatingo: suolas stovi didžiulio medžio pavėsyje. Po medžiu, aplink cementinį suolą, vasaros metu klojasi švelni veja. Tai ir viskas. Anksčiau, kai tremtiniai tebevargo įvairiausiose stovyklose Vokietijoje, po tuo medžiu visada, vietinių pasakojimu, būdavo gražus būrelis pagyvenusių vyrų. Jie visi nuoširdžiais, atvirais veidais ir mintimis; jie čia praleisdavo savo laisvalaikį lietuviškai besišnekučiuodami ar kortas dėliodami. 1949 ir 1950 metais tos vietos lankytojų sudėtis pasikeitė. Vieton pagyvenusių lietuviškų veidų, čia atsirado ir jaunų, ir visai vaikiškų veidų. Ir jie visi taip pat kalbėdavo tik lietuviškai. "Mat, kaimyne, kaip tie mažyliai gražiai lietuviškai šneka, nors ir iš Džermanijos atvažiavę", kalbėdavosi nuošaliau pasitraukę senesnieji. Tuos vaikiškus veidelius dar ir šiaandien jūs galite pastebėti aname pajūryje. Tiesa, tie veideliai jau turi vyresnio prieauglio bruožų, o iš tų veidelių savi-ninkų lūpų teišgirsite tik anglišką šneką. Net savo tikriesiems tėvams tas prieauglis at-sakinėja angliškai. O tie tėvai, ak, kaip jie tada didžiavosi savo vaikais ir jų nemeluotu lietuviškumu. Dažnai net iš tų senesniosios kartos lietuvių pasišaipydavo. Girid, kaip jie sudarkė gražią lietuvių kalbą, įpindami į ją visokių amerikoni-zmų. Ir ilgai, ilgai vasaros vakarais naujieji ateiviai šnekučiuodavosi gimtąja kalba.

O dabar? Dabar vėl po anuo šimtamečiu medžiu ant cemen-tinio suolelio sėdi būrelis pa-gyvenusių vyrų (deja, jų skai-čius smarkiai sumažėjęs...) ir šnekučiuojasi lietuviškai. Kur-gi dingo anksčiau minėtais me-tais tą vietą okupavę naujieji ateiviai su savo vaikais? Ech, jie dabar naujausios "stailos" mašinomis po įdomesnes vie-tas "reizus" daro, jų mokykli-nio amžiaus vaikučiai nebe lietuviškai vozgūroja. Ir taip yra daugely, daugelyje plačiosios Amerikos kampų. Seno-sios lietuviškos širdys užgesta, o jaunosios persisunkia sveti-ma lietuviams dvasia ir kalba. Nespės, tikrai nespės išmirti senesnioji lietuvių karta, o jaunieji jau bus paskendę ame-rikonizmo vandenynė. Ir kaip klydo inteligentas - mokytojas tėvas tada (1950 m.) didžiuo-damas: "Mano vaikams su-amerikonėjimo pavojus negre-sia". Kaip baisiai klydo visi šviesuoliai tėvai, po kurių spar-nais jų mažaiukai vaikai tebe-buvo. Perdaug didelis savim pasitikėjimas juos pačius ap-

gavo. Vaikai dar ir šiandien iš tėvų posparnio nėra galuti-nai išėję, tačiau jie jau gieda svetima gaida.

Bet žiūrėkime: paradokšas! Toji mūsų jaunimo dalis, kuri pateko pačiam amerikonizmo judriajam katile, išliko lietu-viška! Ir veikia lietuviškame bare, kaip reta kas. Argi ne-nuostabu? Mūsų *studentija*. Ir merginos ir vaikinai. Jie suge-bėjo susiorganizuoti, susice-mentuoti į savą, lietuviškos studentijos Sąjungą; jie suge-ba įsiveržti net į visos lietu-viškos bendruomenės veiklą. Jie, ruošdamiesi būsimajai sa-vo profesijai, dauguma tam pasiruošimui pragyvenimą at-liekamui laikui užsidirbdami, randa laiko ir jėgų lietuviškam darbui. Žinoma, mes, vyres-niosios kartos tremtiniai turė-ję progos nepriklausomą Lie-tuvoje akis prasitrinti, dažnu atveju su pašaipa pažiūrime į dabartinės mūsų studentijos darbą. O jeigu jie savo sunkia-me kelyje į ateitį žengdami kreipiasi į mus kokios nors pa-ramos, atsisakome: "Pirma įrodykite, kad to esate verti". Girdi, mes, eidami mokslus taip pat vargome. Kaip tas ap-sileidėlis ūkininkas: "Mano tė-vas taip gyveno, ir aš taip nu-gyvensiu". Negana to. Mes, va-dinamieji inteligentai, mūsų studentijos atveju nevengiame net enkavedistiškų priemonių. Antai, pernai New Yorko stu-dentai skautai paruošę lietu-višką veiklą "Buhalterijos Klaidą", pabandė gastroliuoti. Aišku savaime, vaidintojai ne-buvo profesionalai, nebuvo igudę, žengė pirmuosius žings-nius šioj srity. O mūsų spau-doje rašeivos į skudurus su-drapalijo ne tik veiklą, bet ir vaidintojus. Kaip NKVDistas — cakt šūvį į pakaušį, ir at-likta kriukis. Veržliausia, sa-varankiškiausia, organizuoto užnugario neturinti studentijos grupė *Santara* nuostabiu pasi-šventimu žengia per lietuvišką gyvenimą, o ką mes? Pvz. san-tariečiai šiuo metu yra suor-ganizavę lietuvių studentų dai-lininkų kilnojamą meno paro-dą. Š.m. sausio 14-15 d. toji paroda buvo Bostone. Nežinau, kiek lankytojų ją aplankė. Bet kiekvienas į ją eidamas, ne-

(Tęsinys 9-tam psl.)

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8200 So. Keane Ave., Oaklawn, Illinois

Prašome aplankyti mūsų kapines ir apžiūrėti kelių tūkstančių lietuvių pasirinktas vietas.

Lengvomis sąlygomis duodame paskolas pirmiems morgičiams. Neimame komisijos.

Platesnių informacijų telefonuokite:

Grovehill 6-5078

LIETUVIŲ
PREKYBOS NAMAI

Sausio mėnuo geriausias laikas pirkti visus namų įrengimus. Sausyje Jūs pirksite viską už pusę kainos, nes reikalinga vieta naujoms prekėms.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE YPATINGAI
ATPIGINTI SVEČIŲ KAMBARIO BALDAI

Dviejų dalių Nylon sofa ir fotelis, puikiausių stilių, parduodami po \$250.00, dabar tiktai **\$169-00**

Sofa dienos metu — lova nakčiai — parduodama po \$69.00, dabar tiktai **\$39-00**

Šaldytuvai 7 kubinių pėdų, parduodami po \$199.00, dabar tiktai **\$169-00**

Miegamųjų kambarių baldai, 5 dalių, ažuolo ar riešuto medžio, naujausio stiliaus, parduodami po \$229.00, dabar tiktai **\$149-00**

Televizijos aparatai Dumont, RCA, Motorola, Admiral, 21" stalo modeliai.... **\$149-00**

Floro modelis Traveler **\$199-00**

Pirkite visus reikalingus daiktus sausio mėnesį ir sutaupysite daug pinigų

FURNITURE CENTER, I N C.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

3224 So. Halsted Street Victory 2-4226
VEDĖJAS JUSTAS LIEPONIS

Krautuvė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30; kitomis dienomis 9 — 6; sekmadieniais 10 — 5.

Paskutinį kartą Čikagoje V. Alanto 3 veiksmų komedija

"BUHALTERIJOS KLaida"

statoma sekmadienį, sausio 22 dieną, 4 val.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJOS SALĖJE, 3133 S. Halsted Street

Rež. A. DIKINIS, dail. J. ŠAPKUS. Vaidina: E. VALANTINIENĖ, J. NIVINSKAITĖ, E. VILUTIENĖ, J. KELEČIUS, A. MIRONAS, S. PETKUS, A. RUKAS.

Šviesas tvarko S. GASIŪNAS.

Prieš vaidinimą viešnia iš Lietuvos STASĖ NORKUTĖ kalbės apie gyvenimą Lietuvoje.

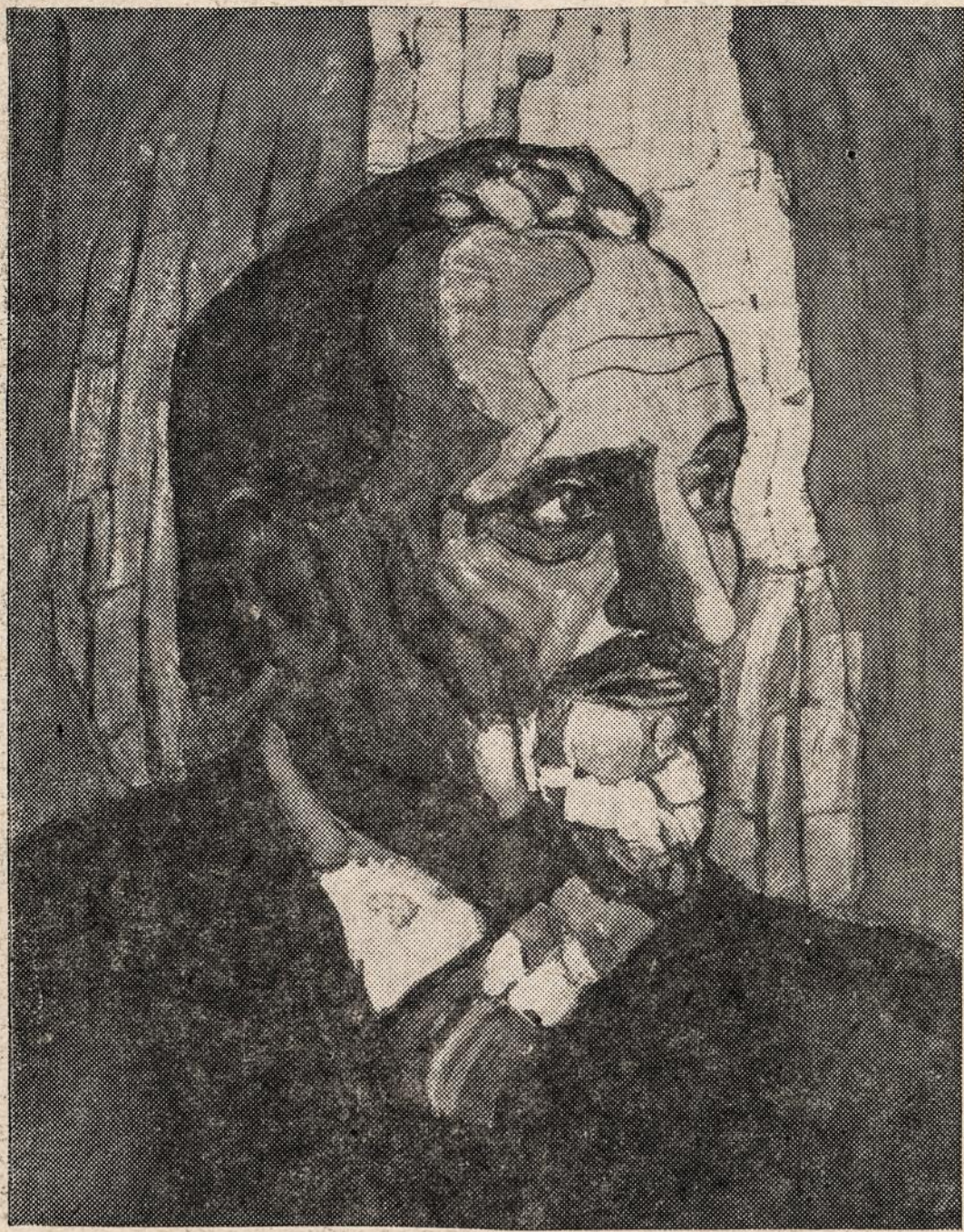
Po vaidinimo šokiai, grojant BALIO PAKŠTO KAPELAI.

VEIKS BARAS.

ĮEJIMAS PAPIGINTAS.

Paskutinis prof. I. Šlapelio veikalas

S. Tamulaitis

PROF. IGNAS ŠLAPELIS — J. Pautieniaus tapyba.

Šviesaus atminimo prof. Ignas Šlapelis ištisą 50 metų paskyrė vien menui. Mokėjimas daugelio svetimųjų kalbų atidarė jam duris, tolimiausius meno labirintus. Parašytieji jo veikalai, liečią meną ir mūsų menininkus yra nemažas našas į lietuvių kultūros istoriją. Tikrai gaila, kad bene didžiausią kapitalinį jo veikalą — M. K. Čiurlionio monografiją — jau reikia laikyti žuvusiu. Kartu bus žuvę ir taip brangūs to genialaus muziko-tapytojo laišakai, kuriuos meno istorikas I. Šlapelis taip stropiai per keletą dešimtų metų rinko ir taip brangino. Šis neįkainuojamas mūsų kultūrinis turtas žuvo antrojo karo metu.

Ne retai esti taip, kad menininkui jo senyvas amžius dar neatima jo kūrybingumo, ir jis, suaukęs žilos senatvės, sukuria vertingų darbų.

Mūsų Ignas Šlapelis iki pat savo mirties buvo pilnai darbingas. Jis ne tik lankė muziejus, sekė meno parodas, bet ir patsai jose dalyvavo. Mūsų periodinėje spaudoje teko skaityti jo parašytus straipsnius apie prof. A. Varną, K. Žoromskį, V. Stenčikaitę ir kitus. Šie straipsniai rodo, kad jis sekė ir domėjosi lietuvių dailininkų laimėjimais tremtyje.

Kam tekdavo lankyti Chicago biblioteką, tas, be abejo, bus pastebėjęs nuolatinį jos lankytoją — I. Šlapelį, kuris reguliariai kas šeštadienį, apsikrovęs naujausiais anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis parašytais meno veikalais, darydavo užrašus ir savas pastabas.

Dar Vokietijoje, tremties laiku, I. Šlapelis pradėjo rašyti savo atsiminimus, kuriuose labai plačiai palietė Nepriklausomos Lietuvos meno gyvenimą. Tuos užrašus jis dėdavo į savo kuklų archyvą, tikėdamasis jį kada nors panaudoti.

Tie atsiminimai tačiau nekludė profesoriui rašyti ir kitus savo veikalus. Kai baigė stambų darbą apie Leonardo Da Vinci, tai rinko medžiagą kitai studijai, kurioje turėjo plačiau pasisakyti apie lietuvių bažnytinį meną.

Besisielodamas išsimėčiusiais po visą pasaulį mūsų dailininkais, profesorius ne kartą yra pareiškęs, kad jeigu kada nors pavyktų po vienu stogu sutelkti geriausius lietuvių tapytojus, skulptorius ir grafikus, tai tokia paroda galėtų tiktai didžinotis, ir ji savo ruožtu atneštų mums ne mažesnių laimėjimų, kaip diplomatinis veikimas.

1953 m. bažnytinio meno istorija buvo baigiama. Joje plačiai pasisakyta apie tapytojų P. Kalpoko, K. Šimonio, J. Mackevičiaus, A. Galdiko, A. Varno, grafiko Valiaus, Jonyno, Rato ir kt. menininkų kūrinius. Jau tada profesorius rinko ir klausinėjo apie naujausius K. Varnelio, R. Viesulo, Z. Kolbos, K. Žoromskio ir kitų sukurtus darbus. 1955 m. I. Šlapelis savo artimiesiems pareiškė, kad šis veikalas — Lietuvių bažnytinio meno istorija — teks baigti, primenant būdingiausią ir išpūdingiausią kūrinių kėkį bet kada mūsų menininkai sukūrė — tai dabar statomą Chicagoje Marquette Parke lietuvišką šventovę. Šios šventovės, bažnyčios, autorius, kaip žinome, yra architektas Jonas Mulockas.

Neslėpė I. Šlapelis ir savo sumanymo, kad pasiryžęs pa-

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 21, 1956

rašyti platesnes studijas apie tapytojus P. Kiaulėną, J. Pautienį ir P. Puziną.

Negalėdamas dėl technišku kliūčių pradėti savo darbų apie pirmuosius du, jis ėmė rašyti pirmiausia apie J. Pautienį.

Siame paskutiniame savo veikalė Šlapelis trumpu, bet subrendusio žinovo žvilgsniu svarsto meno raidą, nagrinėja tapytojo J. Pautieniaus kūrybą ir daro savas išvadas, liečiančias šių dienų menininkų pasirinktąjį kelią. Knygos įžangoje autorius sako:

“Reikalinga susitarti su skaitytoju, kad jis imdamas šį rašinį į rankas, nelauktų iš jo daugiau, negu čia galės rasti”. (psl. 35).

Sustojęs prie meno raidos ir jos formos, Šlapelis aiškiai parodo, kad jo žinių lobynas yra beveik neišsemiamas ir tais klausimais jis galėtų parašyti atskirus knygų tomus.

Dail. J. Pautieniaus veržlumas ir staigi jo pažanga bus paskatinusi autorių imtis rašyti apie šio dailininko kūrybą. Tą pažangą autorius taip nusako:

“J. Pautienius pradėjo savo rimtus eksperimentus “pointelizmu” (psl. 64). Jis iš pradžios pasisavino “pointelizmo”, arba “divizionizmo” techniką

ir jau iš pat pradžių ją gerokai pakeitė tuo, kad vietoje teptukų pasirinko įvairaus dydžio “špachtelius”. Ši priemonė padėjo surasti save, atseit dailininko veidą.

“Tremtiniai ūkininkai”, sukurta 1949 m., yra dar artimoje giminytėje su Signacu ir Crosu pointelizmu. Atidavęs mažą duoklę pirmakams, J. P. šuoiais išsilaisvina nuo praeities paramščių ir įsijungia į naujų meno formų jėškotojų tarpą”. (psl. 66).

Toliau, nagrinėdamas dailininko J. Pautieniaus tapybą, autorius sako:

“J. P., kaip šio amžiaus sūnus, taip pat daugiausia rūpinasi koloritu ir imasi įvairių priemonių koloritui praturtinti ir jam pagilinti. Ligi 1954 m. jo darbuose vyravo šiltų, ypač geltonų, niuansų spalvės. Visos jo ankstyvesnės drobės atrodė saulės spindulių prisisiurbusios. Buvo pavojaus susiaurinti tapybos diapozoną ir palikti nuošaliai daug kitų spalvinių lobių. Lyg norėdamas to pavojaus išvengti, J. P. pradėjo naują periodą, skirtingą nuo ankstyvesniųjų. Tas periodas pasižymėjo tiek koloritu, tiek ir pačios tapysenos (faktūros) požiūriu. Šio laikotarpio jo drobėse išivyravo pilkas, dus-

(Tęsinys 7 pusl.)

Very Special
HOOVER
SALE
\$6995
WHILE THEY LAST

complete with tools
light weight — full size
It beats, as it sweeps, as it cleans
—No dust bag to empty. Come in soon.

SAVE
\$3495

MODEL 12

Quantities limited.
Brand new 1956 cleaners
in original shipping carton . . .
Formerly sold for \$104.90.
Convenient budget plan available.

UNION APPLIANCES
101 So. Clinton Street DEarborn 2-4838

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

lus, bet gilus koloritas, kuris gaunamas mitriu šiltu ir šaltu spalvų niuansų operavimu. Pati tapysena žymiai pasikeitusi: kiek anksčiau ji buvo riebi, stora ir sunkoka, tiek dabar labai taupi, galima sakyti, asketiška ir plokščia". (pusl. 68).

Bene prieš trejetą metų dailininkas J. Pautienius susidraugavo su savo buvusiu profesorium A. Galdiku ir jo patariamasis ėmėsi kurti aliejiniais pieštukais. Kai kuriuos iš tos rūšies darbų profesorius I. Šlapelis taip charakterizuoja:

"J. P. 'Pilka Diena' sukurta aliejiniais pieštukais, turi tokių estetiinių savybių, kurios jokia kita technika neperduodamos. Negana to: čia dar yra kažkas, ko žodžiais visai neįmanoma išreikšti, ką vokiečiai vadina 'Andersstreben'. Kitose špachtelinėse kompozicijose to nepastebime". (pusl. 74).

Vis dėlto I. Šlapelis yra gana objektyvus ir neskiria J. P. tokių laimėjimų, kurių jisai nėra pelnęs. Knygos autorius, sugrętinęs tapytojo P. Kiaulėno kūrybą su J. Pautieniaus, rašo:

"Čia visai nemanau J. P. sodinti greta Cezanne, tačiau pravartu pažymėti, kad šis mūsų menininkas traktuoja gamtą kaip žymusis prancūzų tapytojas, kitaip sakant, naturmortiškai". (pusl. 71).

Gana įdomu, kad knygos autorius, lygindamas J. Pautieniaus pasiektus laimėjimus, vis dėlto pabrėžia, kad jis dar toli gražu nėra pasiekęs to, kuo dabar gali pasididžiuoti kiti dailininkai. Čia pat sugretindamas P. Kiaulėno kūrybą su J. P., tvirtai pabrėžia:

"Nekalbant apie kitų mūsų dailininkų nemažus laimėjimus, vis dėlto tenka pasakyti, kad P. Kiaulėnas yra bene vienas iš stipriausių tapytojų lietuvių menininkų tarpe. Jis ir rafinuotiems Paryžiaus meno mėgėjams gra pažįstamas ir jų vertinamas. Jis, pasakyčiau, jau stipriai šviečianti žvaigždė, o J. Pautienius — žvaigždė tik kylanti nuo horizonto". (pusl. 70).

Savo laiku kai kas mėgino daryti I. Šlapeliui priekaištus, kad, esą, jis nepajėgęs sekti ir net nežinojęs visų tremties lietuvių dailininkų laimėjimų ir todėl buvęs ne visai objektyvus. Ką profesorius manė apie mūsų menininkus ir kaip juos vertino, leiskime jam pačiam pasakyti:

"Taigi ir lietuvių menininko egzistencija, atsidūrus jam už savo tėvynės ribų, nėra per daug džiuginanti. Nors iš vienos pusės lietuvių menininkų dideli laimėjimai ir net triumfai Prancūzijoje, Vokietijoje, Olandijoje, Kanadoje ir kitur mus tikrai labai džiugina ir prieš užsieniečius galime didžiuotis turį savų dailininkų kūrinių Paryžiaus, Hamburgo, New Yorko, Washingtono ar kituose žymiuose muziejuose, bet iš kitos pusės nereikia pa-

miršti, kad kūrėjų kova dėl na legionai linksmų klaunų, egzistencijos ir kitų tautų tarpe yra nelengva".

Taigi, sakykite, kaip galima būtų gražiau ir nuoširdžiau įvertinti savus kolegas dailininkus, kaip kad padarė profesorius I. Šlapelis savo paskutiniame veikale, įvardintame "J. Pautienius".

Knygos pabaigoje autorius smarkiai pasisako prieš meno nuvertintojus, ir jo žodžiai gana griežti:

"Svarstant meno problemų klausimus, primintina, kad šiais laikais su rimtais menininkais, kurie su atsidėjimu ieško ryškios meno formos, ei-

kurie savo produktus vadina taip pat menu. (pusl. 81).

"Tai ne kokia fantazija, bet reali tikrovė: vienoje suruoštoje meno parodoje 2,000 dolerių ir dar medalis paskirta vienam menininkui už kūrinių, kuris sudarytas iš keleto purvinų ceratos gabalų, sulipdytų juodu cementu. Taigi tokiam kūriniui paskirta premija, kuris žiūrovą nustebina savo absurdiškumu ir... skiriamas publikos estetiniam auklėjimui". (pusl. 82).

Ribota vieta dienraštyje neleidžia įsileisti į smulkesnį šio veikalo nagrinėjimą, tačiau

reikia manyti, kad knyga išleista visai laiku ir bus naudinga ne tik besidomintiems meno klausimais, bet ras sau vietos tiek senųjų, tiek naujųjų ateivių knygynuose. Tekstai lietuvių ir anglų kalbomis suteikia leidiniui didesnės galimybės arčiau pažinti prof. I. Šlapelio paskutinįjį darbą.

Nekalbant apie kai kuriuos kalbos nesklandumus ar smulkias korektūros klaidas, vis dėlto atrodo, kad knyga išleista liuksusiniai. Man bent pirmą kartą tenka matyti lietuvišką leidinį, kuriame taip tobulai būtų atspausdintos dailin-

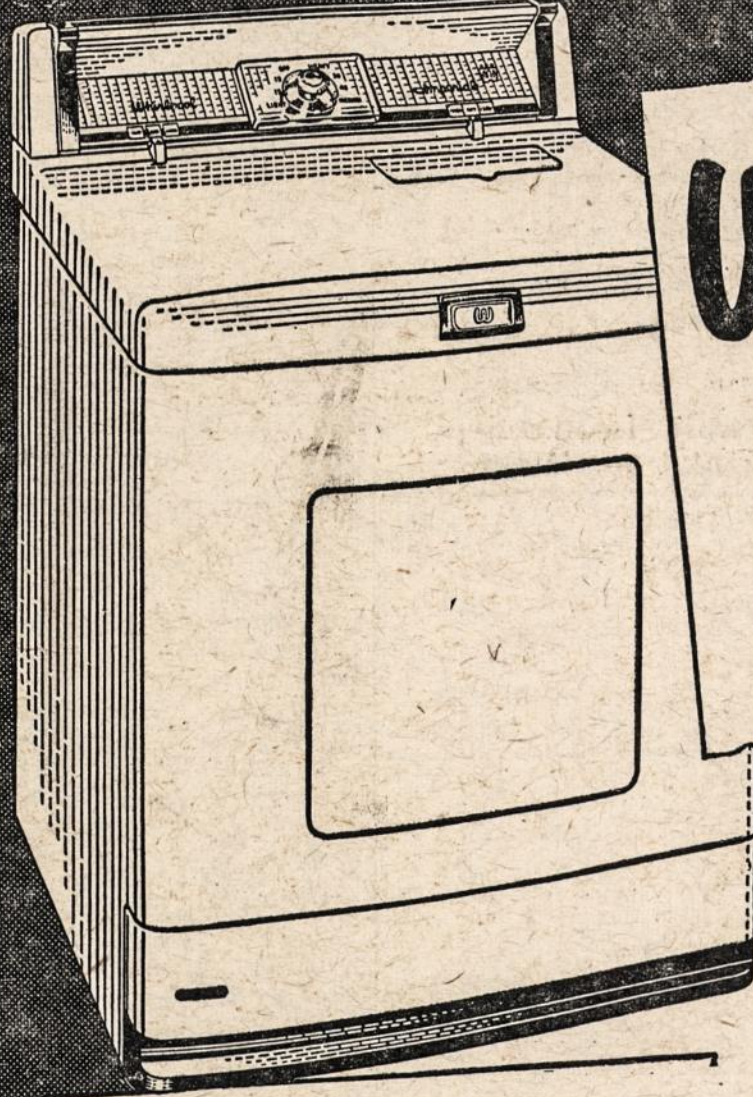
(Tęsinys 11 psl.)

DRIES ALL FABRICS

EVEN SHEEREST OF MATERIALS

TWICE AS FAST

AS REGULAR-SPEED DRYERS

Whirlpool
SUPER-SPEED
GAS DRYER

IMPERIAL

EASY TERMS

WITH **5** AUTOMATIC TEMPERATURE SELECTIONS

- 3 heat settings for regular materials.
- 2 settings for delicate, dainty fabrics.
- Illuminated Guide Lite control panel.
- Porcelain top resists marks and stains.
- Completely-automatic ignition.
- 20-lbs. of wet clothes capacity.
- Controlled, tempered air circulation.
- Ultra-Violet germicidal lamp.
- Step-saving, Cycle-Tone signal.
- Illuminated, automatic door release.
- Convenient, built-in lint screen.
- Satin-smooth drying drum.
- Lifecoat finish for lasting beauty.

SOLTIS

HOME APPLIANCES

AND FURNITURE

2647 WEST 51st STREET

Tel. HEmlock 4 - 7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

"Mūsų Sparnai"

Tik ką išėjo iš spaudos krikščioniškos minties lietuvių evangelikų reformatų kultūrinio žurnalo "Mūsų Sparnai". Nr. 8-9. Gausiai iliustruotas, 92 puslapių, beveik knyga. Yra nuotraukų ir iš anapus geležinės uždangos. Reikia stebėtis evangelikų reformatų tautinės grupės pasiryžimu ir nesigailėjimu lėšų savo spaudos organui, kuris aptarnauja reformatus, evangelikus ir liberalinių pažiūrų žmones ne tik Amerikoje, bet ir išblaškytus plačiame pasaulyje: Kanadoje, Pietų Amerikoje, Europoje, Australijoje ir Naujojoje Zelandijoje.

Iš šiame dvigubame numeryje tilpusių straipsnių pirmoji eilė tenka pažymėti Viktoro Karoso "Lietuvos Reformacijos istorinė reikšmė". Tai yra suglausta reformacijos eigos apžvalga su gana originalėmis mintimis ir išvadomis — ar nebūtų Lietuva daugiau pasiekusi, toliau pažengusi ir arčiau prie vakarietiško pasaulio priartėjusi, jei ji liktų protestantiška, pvz. kaip Suomija.

Kitas įdomus straipsnis, parašytas lenkų prof. Henryk Merczyng (H. Dilienės vertimas), "Ketvirtasis bažnyčios sugriovimas". Pasiremiant originaliais anų laikų Vilniaus tribūnalo aktais aprašomas šiurpus evangelikų gyvenimas ir persekiojimas Vilniuje. Vilniaus vyskupo įsakymu iš spąstuvinių buvo atimtos evangeliškojo mokslo knygos ir viešai sudegintos. Mirusiųjų evangelikų kūnus lydinčiai kapus katalikų dvasininkų sukurstyti mokinių ir minios lydintieji asmenys buvo užgauliojami ir niekinami, o 2 grįžtantieji iš laidojusių kunigai beveik nuakmeniūoti. Niekšingais darbais prieš savo tautos brolius pasireiškė rektorius ir dvasininkų sukurstyti Vilniaus jėzuitų kolegijos studentai. Evangelikų kapuose buvo nuversti antkapiai, iškasti prieš dešimt metų ir nesenai palaidoti lavonai, nurengti, mušami akmenimis, deginami ant laužų, piaustomos kūno dalys. Siautėjimu ir kurstymu prieš evangelikus labiau pasižymėjo Vilniaus dioclezijos administratorius kun. Benediktas Wojna ir Vilniaus jėzuitų kolegijos rektorius jėzuitas Kitnowskis. Tai vyko laikotarpyje 1581-1682 metų, ir keturius kartus buvo sugriautos ir sudegintos evangelikų bažnyčios. Perfrazuojant vieno dabartinio vyskupo mūsų spaudoje pareikštas mintis — fanatikų sukurstytas brolis naikino be atodairos savo brolių "ne tik dvasiniai, bet ir fiziologiškai".

Turiningas yra prof. Vl. Jakubėno straipsnis "Muzika ir krikščionija".

Yra ir daugiau aktualios medžiagos. J. Cg.

— Girkšt-pakšt ant lentos Kibur-vibur ant tvoros.—Kas? Atsakymas "Mūsų knygoje". Kaina \$1.00. Naujienose.

Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis AGLINSKAI
GYDYTOJA-JAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Pirm., antr., 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet.
Ketvirt., penkt., 2-4 ir 6-9 popiet.
Šeštadieniais 10-2 val. popiet.
Tel. Ofiso: PROspect 6-1795
Rezid.: GROvehill 6-5603

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAİKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: akdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antr., Trečiad. ir Šeštadienį tikrai susitarus.

Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadienį pagal sutartį.

Rezid. tel.: STEwart 3-4511
Ofiso telef.: YARds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2-4 po pietų ir 6-8 vakare, šeštadieniais 2-7 p.p., išskyrus sekm.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2-4 po pietų ir 7:30-9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PROspect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GROvehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Šeštadieniais 12-4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. N. Kriauceliunaitė
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialistė Moterų Ligų ir Akušerijos
Val.: 11-2 ir 7-9 vak., šeštad. 1-4 p. p. Kitu laiku pagal susitarimą
Adresas: 2750 W. 71st St. (Kampas 71st ir California)
Tel.: Ofiso ir rezidencijos RE 7-4146

Ofiso telefonas: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEDzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-2:30 Daily afternoons.
Vakara: pirmad., antr., ketvirtad 6-8:30. Trečiadieniais tik susitarus

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DANube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro. Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Moterų ir vaikų ligos
10748 So. Michigan Avenue
Tel.: PU 5-6766—Rez. tel.: EN 4-4979
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien. Išskyrus trečiadienius Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val po pietų.

Telefonai: Ofiso GROvehill 6-5394
Rezidencijos: PROspect 6-4737
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8. Šeštadienį 2-4 val. po pietų. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

DR. CONSTANCE O'BRIITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEMlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namų CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2-4 ir 6-8. Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YARds 7-4787
Namų telef.: PROspect 6-1930
Jei neatsiliepęs viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

Telef. ofiso: CLIFFside 4-2896
Rezid.: LAFayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų. Šešt. 2-6 val. popiet, išskyrus šeštad.

Telefonai: ofiso CLIFFside 4-0253
Rezidencijos: GROvehill 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (Kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadienį 2-4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St (antras namas nuo Western Ave.)
Tel.: PROspect 8-1223 arba WE 6-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antr., treč. ir penkt. 6-9 v. v. ir šeštad. 2-4 val. po pietų

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PROspect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telef.: OLYmpic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PROspect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTE)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1-3 popiet ir nuo 6-8 val. vakaro; šeštad. 1-4 popiet, trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvės)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų. Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą
Telefonas: HEMlock 4-7899
Namų tel.: HILLtop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai-Protezai, Med. Bاندażai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Illinois
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YARds 7-7381
Pirma: Vakara: nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2. Šeštadieniais 10-2 val. po pietų.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įveda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YARds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Tikrinu klausą ir pagelbėju neprisigirdintiems.

DR. S. VAITUSH, Opt.
Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvos skaudėjimo, svajimo arba aptemimo, nervuotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daromą su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiamą į mokyklos vaikus.
VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmadienį uždaryta.
4712 S. ASHLAND AVE.
YARds 7-1373

Anglų Kalbos Pamokos
K. KALNĖNAS
6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29 (3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda tremtynys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

Tel.: JE 8-9126
CARIB BARBER SHOP
GEORGE YERKES
lietuvis savininkas
1655 James Ave., kampas Lincoln Rd. (Priešais Albion Hotel)
MIAMI BEACH, FLORIDA

CHICAGOS ŠVARIASIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
Persiuntimai į Lietuvą
ATDARA NUO PIRMAD. IKI PENKTADIENIO
9:00 ryto iki 4:30 po pietų.
Siuntiniai priimami TIKTAI SUSITARUS.
Pirm atvykstant telefonuikit dėl susitarimo.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 SO. STATE STREET
CHICAGO 4
Tel.: WABash 2-9354

— Ar jau aukojai šio vajuas metu tremtiniam gelbėti?

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 21, 1956

Detroit, Mich.

reikia nė aiškinti, žinojo einas į jaunų, dar tik meno pasaulin žengiančių parodą. Ir toje parodoje esančius paveikslus tenka vertinti, kaip pirmuosius bandymus. Tie bandymai vieni stipresni, kiti menkesni, bet žiūrėdamas juos jauti, kad tai lietuvių jaunuolių, lietuviškos rankos ir širdies darbas. Mat, kokia kryptimi einama dailėje Amerikos tos rūšies mokyklose. Ta kryptis kitokia, kaip mūsų meno mokyklos. Šitoje, amerikoniškoje kryptyje matyti pabrėžiamą mokinių savarankumą, jų pačių fantazijos pasireiškimą, naujų kelių ieškojimą. Bet niekas negali iš jaunųjų menininkų reikalauti to, kas reikalaujama iš dailininko specialisto. Toji paroda bus perkelta ir į kitus miestus, kur yra gausėnis lietuvių skaičius. Ir va, o dangau! Atsiverskime Naujienų 2-rają dalį — Literatūra — š.m. sausio 14 d. nr. 298, puslapį 4-tą. Ten rasime rašinėlį: "Dėl studentų parodos". Jį parašė slaptukas Fraternitas. Skačiau tą rašinėlį kelis kartus. Nesupratau, ko juo siekiama. Padaviau pasiskaityti žmonai. Ji taip pat nesuprato to rašinėlio tikslo. Gal kas nors iš gabesniųjų skaitytojų suvoks tikrąjį siekį. O bendras išpūdis: studentams, drįsusiems pasirodyti lietuviams su savo dailės darbais, šaltakraujiškas, NKVDistiškas šūvis į pakaušį. Žmonės, kur mes einame ir ko mes norime?

Viena viltis, kad mūsų studentija, vyresniosios kartos ar savo kolegų pavydo purvais drabstoma, *nenuleis rankų ir nepasitrauks iš lietuviškosios veiklos baro*. Mūsų studentijai, negailestingai pačių lietuvių ujamai, tinka šie Bairono žodžiai: "Aš gerai atsimenu tą išpūdį, kurį man padarė kritika: tai buvo pasiutęs troškimas atkeršyti, bet jokių būdu ne nusiminimas. Negailestinga kritika parmušė mane ant žemės, bet aš atsikėliau, kad užkimščiau tiems krankiantiems varnams gerkles ir kad vėl patraukčiau į save visuomenės akis".

Strazdelis Detroit

Aštuonioliktojo šimtmečio pabaigoje ir devynioliktojo pradžioje Rytų Aukštaitijoje gyveno įdomi asmenybė — tai kunigas Antanas Strazdelis. Tuo laiku dvaruose ir klebonijose išgalėjęs lenkiškumas, baudžiava ir Prancūzijoje kylantis "Laisvės, lygybės ir brolybės" šūkis sudarė tą aplinkumą, kurioje A. Strazdelis gimė ir susikristalizavo. Būdamas baudžiauninkų sūnus, jis gerai pažino jų vargus ir stoji jų pusėn, kovodamas už jų reikalus bei gindamas lietuvišką žodį. Tai buvo tiesus ir atviras žmogus, niekam nesibijojęs pasakyti tiesą į akis, todėl savo vyresnybės buvo nemėgiamas ir trankomas iš vienos parapijos į kitą. Jis visados buvęs linksmas, tik kartais Baironišku sarkazmu atsiliepdavęs apie nedėkingą žmoniją, dėl ko būvęs dar labiau nemėgiamas. Jo "dūšia" visados buvo nerami, dinamiška ir maištinga.

Taipgi Strazdelis yra liaudies dainius, parašęs daug eilėraščių ir giesmių, kurių "Pulkin ant kelių" dar ir šiandieną girdime lietuviškose bažnyčiose. Antanas Strazdelis savo gyvenimą baigė vargingoje lūšnelėje — visų apleistas.

Ir štai, š. m. sausio 28 d. 7 v. vak. ukrainiečių salėje, 4655 Martin (netoli Michigan), Detroito Lietuvių Dramos Mėgėjų Sambūris bandys mums prikelti Antaną Strazdelį, suvaidindami Juozo Petrulio 6 paveikslų chonikinę pjesę "Prieš Srovę". Vaidinimą ruošia pats Sambūris, režisuoja Z. Arlauskaitė-Mikšienė. Po vaidinimo bus šokiai ir veiks bufetas. Pelnas skiriamas Vasario 16 gimnazijai Vokietijojej paremti.

V. Kutkus

TAVO ŠIRDIS SAKO:

Pavasari žavi tu mane gamtos atgimimu, vasarą—gėlių kvapumu, rudenį—vaisių skoningumu, o žiemą žavėk mane šviesos ir meilės lobiais, kuriuos duoda knygos.

\$13.00 VERTĖS KNYGŲ DABAR TIK UŽ \$5.00!!!

Tuoj kišk penkinukę į voką ir siusk, nes tokia proga pasitaiko rečiau, nei urano klodų atradimas.

SAULĖS RŪSTYBĖ (romanas) sako: skaitai mane, nes myli, o nemylėt negali, kada mane skaitai. 311 psl., kaina \$2.00.

ČIKAGOS ŠEŠĖLIAI (novelės) sako: skaitai mane, nes aš parodau tau gyvenimą baisesnį, negu pats gyvenimas parodytų. 316 psl., kaina \$3.00. Ilustruota.

SIRDIES RŪMAI (romanas) sako: tik tada vaikščiosi širdies rūmuose ir juos tikrai pažinsi, kada mane skaitysi... 449 psl., kaina \$4.00. Ilustruota.

ŠLIUPTARNIAI (Amerikos lietuvių gyvenimo knyga) sako: tik mane skaitydamas matysi lietuvių tautos trečiosios dalies darbą, vargus, kančias, nuopelnus, kultūrą ir tautinį išlikimą. 652 psl., kietų viršeliai, kaina tik \$3.00!

VISOS 4 KNYGŲ SYKIU tik už \$5.00! Persiuntimo kaštus apmokame. Rašykite:

DR. ALG. MARGERIS

3325 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

NEMOKAMAI

Visiškai Nemokamai

ŠITOS IR DAUG KITŲ PUIKIŲ DOVANŲ
JUMS VISAI NIEKO NEKAINUOS

Electric Roaster & Fryer	worth	\$80.00
94 pc China Dinner Set	"	65.00
Westinghouse Radasonic Radio	"	65.00
Rogers Silverware Set of 76	"	60.00
Electric Heater	"	50.00
24 Karat Corry Coffee Maker	"	50.00
All Speed Record Player	"	50.00
Dual Control Electric Blanket	"	50.00
Four-Way Mix Master	"	50.00
Four-Piece Silver Coffee Set	"	50.00
Electric Deep Fryer	"	35.00
Westinghouse Clock-Radio	"	35.00

Jūs galite įsigyti bet kurią iš šių puikių dovanų nemokamai! TAI NĖRA LOTERIJA.

Dėl informacijų atvykite, paskambinkite arba parašykite:

OAK

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1429 WEST 18th STREET—CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone Canal 6-1640

VALDŽIOS
PRIZIŪRIMA

FEDERAL HOME LOAN
SYSTEM NARYS
ĮSTEIGTA 1907

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE JŲSŲ
INSULIACIJOS
PROBLEMAS

Dabar yra laikas
įrengti savo namą
žiemei.

Mes turime išdirbtą
reputaciją pilno pasi-
rinkimo A-1 rūšies
stako lentų ir namams
materiolių.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SOUTH HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI/SALESMAI

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 11-13
Telefonas CEntral 6-5205

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Angliškai 100% vilnos audiniai vyriškiems ir moteriškiems drabužiams, paltams ir kt. Įvairiausios rūšies maistas. Vaistai.

Visi sovietų valdžios muitai užmokami čia.
Siuntinių gavėjams nereikia nieko primokėti.

T. KUCZEWSKI & CO.

4036 SO. RICHMOND STREET Tel.: FRontier 6-6399
CHICAGO 32, ILLINOIS

Ofisas atdaras: Nuo pirmadienio iki šeštadienio,
nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

Trumpos kelionės į šiaurę išpūdžiai

Užėjus šiltesniam orui, tirščiau apgyventų vietų žmonės traukia kas kur: vieni į paežerius pažuvauti, pameškerioti, pasimaudyti, paplaukyti gryname vandenėly, kiti traukia į pamiškes, kur vėsiau, kur saulė ne taip kepina, kur ramiau, kur geriau galima pailsėti. Dar kiti, ypač jaunimas, mėgsta triukšmingus paplūdimius, kur žmonių, kaip silkių bačkoje, sausakimšai prisigrūdė.

Prisilaikydami tos bendros nuotaikos, ir mes patraukėme iš savo gana triukšmingo miesto Čikagos apylinkėje į Wisconsiną šiaurę, į Michiganą, prie Superior ežero pakrančių.

Važiavome tiesiog į šiaurę. Milwaukee miestas su savo garsiais alaus bravonais nesudarė mums didelio išpūdžio ir įdomumo, todėl jį pravažiavome beveik šonu. Vienas tik malonumas, kaip nors prasprukti tokį miestą. Atsikvėpėme nutolę nuo jo, keliautojų jau visai nebedaug, jei matai prieš akis kelias mašinas, tai gerai, vietomis visai laisvas kelias, skrisk, kaip tau patinka, be jokių kliūčių. O šios vasaros dienos gražios, šiltos, tai išsprukus iš miesto vienas malonumas keliauti. 41 kelias tiesus ir labai geras, smagu juo ir važiuoti. Pravažiavome Oshkosh ežero apylinkes, čia žemės neblogo, gana derlingos; į visas puses matosi gražūs ūkių trobesiai. Daugely vietų žmonės piovė ir dorojo šieną. Žiūrėdamas žmogus į šių dienų šio krašto šienapiūtę, prisimeni tėvynėje šienapiūtę prieš 40-50 metų. Ir koks didelis skirtumas. Tada, daugumoje, žmonės dar gyveno kaimuose ir žemę dirbo rėžiais. Šieno piauči išeidavo visi, visas kaimas vienu kartu. Pradėdavo nuo padirvio anksti rytą, kol rasa. Ir versdavo žolę piovėjai slinkdami vis tolyn ir tolyn nuo padirvio. Galulaukėse krūmai, kimsynai. Daug šlapių vietų, kur tik viksvos auga, niekam tikusi žolė, tokio šieno nei arkliai nei karvės nemėgsta. O šieno grėbimas, jo vartymas, iš balų traukimas, — kiek vargo ir darbo žmonėms sudarė. Žiūrėk, kartais bebaigiant džiovinti, iškildavo koks debesiūkštis ir taip jau beveik sausą šieną sulydavo, kad jis į mėšlą panašus būdavo. Jis ir vėl išdžiovintas menkas pašaras bebūdavo, nei skonio, nei kvapo nelikdavo. Bet šienapiūtė ir linksniausias darbas buvo. Jaunimas jo tik ir laukdavo. Visur dainos perdėm skambėdavo, klegesys ir juokas buvo nepertraukiami. Linksmoje nuotaikoje žmonės ir vargo nejautė.

Vėliau, ypač po pirmojo karo, rėžiai beveik visai išnyko ir žmonės sėjo dobilą laukuose, o pievas arba išarė nusausinę arba padarė derlingesnėmis, kur augo jau naudinga ir maistinga žolė. Didelis pasikeitimas įvyko. Arkliai ir karvės buvo socialiai padėję dobilienoje,

o kad karvės daugiau pieno duotų, vakare dar namie gaudavo sėlenų ir sėmenų išspaudų. Buvo gerokai pažengta.

Bet kai pažiūri į dabartinį ūkininkavimą pieno ūky Wisconsin, tiesiog pavydas ima. Ant traktoriaus sėdėdamas žmogus nupiauna šieną, po kurio laiko ant to pat traktoriaus sėdėdamas su kita mašina apverčia jį, išdžiovina, lieka tik parvežti į pastogę. Tai pats didžiausias darbas, kur reikia jau trijų žmonių, supresuoti ir sukrauti į vežimą. Bet pagalba presavimo mašinos galima per dieną didžiausius laukus nuvalyt. Mašina sugrėbia, suspaudžia į ryšulius, suriša ir į vežimą įmeta, tik krauk į vežimą nors iki padėbesų. Parvežtą traktoriumi vežimą vėl dideliais kiekiais ryšulių mašinos pagalba užtraukia ant tvarto, lieka tik sukrauti eilėmis, kad patogiau būtų imti ir numetus tvartan gyvulius šerti. Amerikoje vargšeliai arkliai baigia išnykti, juos išstūmė lauk traktoriai.

Kad ne ta nelemta rusų okupacija su savo nežmoniška santvarka, ir mūsų tėviškėlės ūkininkai būtų labiau priartėję prie Amerikos ūkininko. Jau ir pas mus ūkininkai daug mašinų turėjo ir traktorius buvo nesvetimas. Javus ir dobilą daugumoje mašinomis piovė. Kombainų mes nevartojome, bet ne visur ir ne visada juos būtų buvę galima vartoti dėl klimatinio sąlygų. Lietingomis vasaromis dažnai javai gubose sudygdavo, o kas būtų, jei javas žemėje gulėtų. Kulė tik traktoriais varomomis mašinomis.

Tai taip, besidairydami ir besidžiaugdami Wisconsin ūkininko gyvenimu ir belygindami jį su lietuviškuoju ūkininko gyvenimu, pravažiavom derlingesnes vietas. Labiau į šiaurę pradėjo rodytis daugiau miškų ir ežerų. Į kairę paliko Rheinlanderio apylinkę, kur esama nemaža lietuvių ūkininkų. Pelican ežero apylinkė labai mums patiko — daugybė gražių įrengtų vasarnamių aukštuose ežero pakraščiuose tarp miškų. Tik tenka pasakyti, kad Wisconsin šiaurėje vis dėlto nedaug spygliuočių miškų esama, ypač pušynų. Gal Michigan šiaurėje teks daugiau pušynų oru pakvėpuoti.

Kuo labiau į šiaurę, tuo mažiau sodybų betenka matyti. Visur miškai, kaip akis užmato. Retkarčiais tarp jų sužybsi vienas kitas ežerėlis. Kai užkopi ant kalno, kartais gali matyti gražių vaizdų: skardžių, pakalnių, stačių pakriūčių. Ir leidiesi vėl į pakalnę bent keletą mylių tiesiu, kaip styga keliu. Žaluma, grynas oras ir mėlynas dangus veikia į mus, ir aš prisiminiau A. Tulio prieš keletą metų skaitytą knygą apie šiaurės Wisconsin miškų kirtimą ir jo aprašytą

graužolę Vajolą. Ir kokie dideli miškai ten buvo. Kokios drūtos pušys ir ažuolai ten augo. Dabartinis miškas daugiausia tik į krūmus panašus. Tik kurne-kur pamatysi didesnių medžių kupstą. Ir nuostabu, kur pušynai ir eglynai augo, dabar tik lapuočiai kerojasi.

Man bekalbant apie išnykusius čia didžiulius miškus, žmona pradėjo deklamuoti iš Baranausko "Anykščių šilelio" posmų: "Kalnai kėlmuoti, pakalnės nuplikę, kur jūsų grožis senobinis liko?" Matyti, Rheinlanderio miškų likimas panašus į "Anykščių šilelio" likimą.

Taip besvajodami apie netolimą praeitį, pasiekėme Wisconsin valstijos sieną ir įvažiavome į Michiganą. Sienos perėjimo gal ir nebūtume pastebėję, jei mūsų vadovas p. Sėjanas nebūtų mus perspėjęs.

— Dabar, įvažiavę į Michiganą, — sako p. Sėjanas, — mes pradėsime artintis į Ontonagon miestą, netoli kurio mano sesuo gyvena.

Važiavome 45 keliu iki pat minėto miesto tokiomis pat miškingomis vietomis, tik artinantis į miestą matėm daugiau ūkininkų sodybų ir šiaip apgyventų vietų.

Ontonagon mažas, bet gana švarus miestas, čia apskrities centras. Yra visai ant Superior ežero kranto. Sustojome kaip tik prie alinės, labai panašios į muziejų, kaip iš oro, taip ir iš vidaus. Langai užkrauti senienomis, vario iškaskenomis. Viduj prikabinėta sienose visokių ginklų: šautuvų, durtuvų, ragotinių. Baltų, rudų bei juodų meškų iškamšos. Labai praktiškai sugalvota. Į muziejų mieste ar įeisi ar ne, o čia,

(Tęsinys 11-me psl.)

BIZNIO IR FINANSŲ PATARĖJAS

Pirkdamas ar parduodamas prekybos įstaigą, organizuodamas ar padidindamas įmonę ar kokį biznį, pasitark su

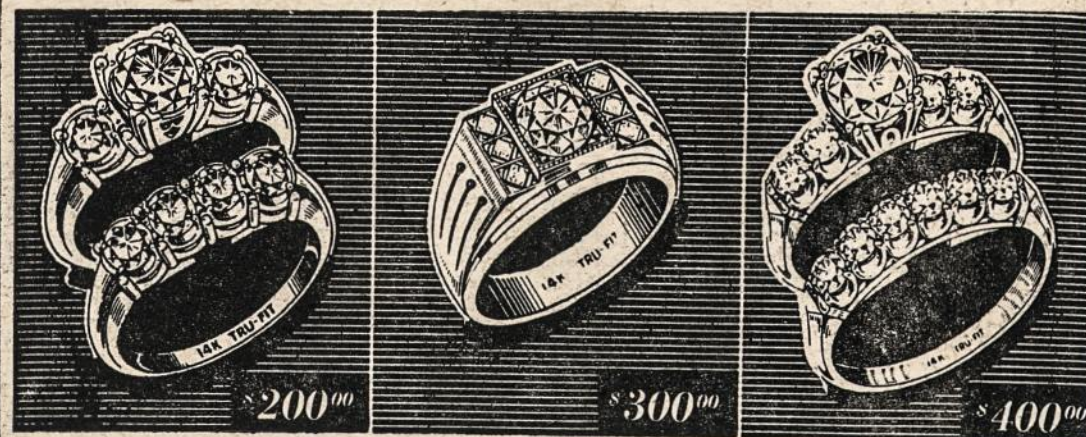
ADVOKATU

**WILLIAM J. DRAKE
-DRAGŪNAS**

85-03 Wareham Place,

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 6-7272

Budriko metinis pre-inventorinis Deimantų, Laikrodėlių Išpardavimas 40% NUOLAIDA - DIDELĖ SUTAUPA

Štai čionai! Tai išpardavimas, kurio jūs laukėte—ir dėl geros priežasties! Mes turime puikiausią pasirinkimą deimantinių brangenybių — laikrodžių, žiedų, auskarų, spilkų, rankžiedžių, karolių, kolionikų (cuff links) ir daug kitokių dailių dalykų! Ateikite, pasirinkite ir pasinaudokite 40% nuolaida jau ir taip numažinta nuo originalės kainos! Ateikite anksti... Tai yra nepalyginama proga!

Štai keletas pavyzdžių iš didelio pasirinkimo:

2 deimantiniai žiedai, kaip paveiksle, vertės \$200, 40% nuol., už \$120	
Vyriškas deimantinis žiedas vertės \$300, už	\$180.00
2 deimantiniai žiedai, vertės \$400, už	\$240.00
Ketvirtad. karato žiedas, vertės \$60, už	\$36.00

Elgin, Gruen, Benrus, Parker rašomos plunksnos, Shaeffers, Watermans plunksnos. Rogers silverware, sieniniai laikrodžiai, lėkštės, blanketai, kaldros, patefonai, mažos radijos, elektriniai toasteriai, automatiški kavos perkolatoriai — 40% nuolaida. Lengvi išmokėjimai.

J. F. Budrik Furniture

(INCORPORATED)

3241 So. Halsted St. Tel.: CALUMET 5-7237
Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9:30 P. M. Sekmadienį 10-5.

Budriko Lietuviška Radio Valanda leidžiama kiekvieno ketvirtadienio vakarą nuo 6:00 iki 7:00 val. iš WHFC radio stoties, 1450 kilocycles, su žymiais dainininkais ir orkestru.

(Tęsinys iš 10-to psl.)

gurkšnodamas šaltą alų, ir muziejų apžiūrėsi.

Pasukome į rytus ir neužilgo buvome p. Aukštuolių sodyboj. Susipažinome su maloniais šeiminingais. Jie gyvena dviese, turi dar du prigyventojų, kurie yra pensininkai ir laisvu laiku padeda šeiminingams apdirbti ūkį ir prižiūrėti gyvulius.

Malonių šeiminingų pavaišinti, apžiūrėjom ūkį ir leidomės į poilsį. Miegojom gerai, nes oras ten grynas ir lengva plaučiams kvėpuoti.

Rytojaus dieną vykome apžiūrėti šiaurės Michiganą ir Superior ežero pakrantes. Apžiūrėjome Porcupine kalnus, nuo jų gažus vaizdas į apylinkę ir į ežerą, apvažiavome White Pine labai moderniskai atrodančias vario kasyklas. Vėliau vykom į rytus, pravažiavome daug vasarviečių bei veikiančių ir apleistų vario kasyklų. Apsistojome Painesdale miestely, kur mūsų bičiuliai Sėjaniai daug metų gyveno, daug vargelio vargo. Bet tai buvo jau seniai, kai jie dar jauni buvo. Ten jie vedė, ten vaikus augino. Aprodė vietas, kur gyveno, kur laiką leido.

— Būtų buvęs pusė bėdos darbas, — sako p. Sėjanienė, — bet po darbo vyrai nežinojo ką daryti, gėrimas buvo vienintelė „patieka“ laisvalaikiui. Štai dėl ko mes bent kelis kartus metėme tą vietą ir išvykavom tai į Čikagą, tai į Detroitą, tai į New Yorką darbo ieškoti, kur žmoniškesnis, ne toks nuobodus gyvenimas, kur daugiau lietuvių. Daug vargo išvargta kraustantis su vaikais iš vienos vietos į kitą, daug išlaidų padaryta. Daugelis tų, kurie liko vietoj, dirbo ir gerė, kol į aną pasaulį nuvažiavo. Taip pasakojo p. Sėjanienė, prisimindama anuos pergyventus laikus.

Liūdnas vaizdas kai kurių miestukų. Namai apleisti, nedažyti, durys sulaužytos, langai išdaužyti. Mat, kasyklos užsidarė, žmonės išvažinėjo, o gyvenamieji namai, priklausę kasyklai, taip ir paliko apleisti. Sako, ištisi didžiuliai plotai miškų, su visais miesteliais, priklauso kasyklų kompanijoms. Kitur gi prie kasyklų yra ir privačios nuosavybės sodybų. Ten sustojus kasykloms veikti arba sumažėjus darbui, namų kainos žymiai sumažėjo. Teko pasikalbėti su kai kuriais tokių namų savininkais.

— Jei už savo namą gaučiau \$5,000, tai būtų labai gerai, — sako žmogus, kurio namas yra netoli kasyklos ir kasykla dar veikia, nors labai pamažu. O namas 2-jų aukštų, nauju stogu, tik neseniai sienos apkalotos, geros išvaizdos, 12 kambarių. Kitur vėl pasakoja, kad atvykęs pensininkas namą nusipirko už \$200, namas gerai atrodo, nedidelis. Tuo žvilgsniu — pensininkams puiki vieta: pigūs namai, grynas oras, ramybė, bet esą labai nuobodu ilgomis ir šaltomis žiemos, kai sniego prisninga virš

(Tęsinys iš 7-to pusl.)

kų darbų reprodukcijos.

Pilksvas viršelis, stilingas knygos laužymas, kreidinis popierius ir rūpestingas spausdinimas rodo, kad leidėjas (Lietuviškas Knygos Klubas) bus čia įdėjęs daug rūpesčio. Linkėtina, kad ši leidykla pasistengtų išleisti meno veikalus ir apie kitus mūsų dailininkus, kurių darbų reprodukcijos jau būtų spalvotos.

stogų, nei išeiti, nei išvažiuoti nėra galimumo; rudenį ir pavasarį taipgi žvarbus ir šaltas vėjas pučia.

Važiuojant toliau į rytus, į pusiasalį, graži Hancock kalnuoto miesto apylinkė. Ištisi vandens plotai užpilti kasyklų išpilama bei išplaunama žeme. Visame pusiasaly labai daug įdomių vietų iki pat Fort Wilking, daug pušynų, daug vasarviečių. Norėčiau kas vasarą pabūvoti tokiose vietose.

Apkeliavę šiaurinius Superior ežero pakrantes, grįžom nakvynėn į p. Aukštuolių ūkį prie Ontonagon. Susipažinome su jų gyventojais Juozu Tintėriu iš Čeniškėlių kaimo, Joniškelio valsčiaus ir Jonu Užsieniu, Žvirblėnų kaimo, Subačiaus valsčiaus. Man, kaip biržiečiui, įdomu buvo su jais pasikalbėti, nes tai artimi kaimynai, kurių tarmė beveik nesisiskiria nuo biržietiškos. O jie taip gražiai mūsų tarmę šneka, kad malonu paklausti. Nupasakojau jiems, kaip paskutiniu laiku atrodė jų gimtieji kraštai. Jie nupasakojo savo pergyvenimus miškus kertant ir dirbant vario kasyklose. Nepasitaikė mergaičių, kurios juos sužavėtų ir pasiliko viengungiais vargelį vargdami vienišai.

Pradėjus kalbėti apie įvai-

BIDELIS ŠAULIŲ VAKARAS

bus š. m. sausio 21 d., 6 val. 30 min. vakare, Lietuvių Auditorijoje, 3133 So. Halsted St. Programoje: vieno veiksmo komedija „Kuprotas Oželis“, baletas ir taut. šokiai. Kalbės iš bolševikų vergijos pabėgusi Stasė Norkutė. Šokiams gros B. Jonušo orkestras. Refrenus dainuos Algis Dumbrys. Suaugusieji įeidami aukoja \$1.50; studentai ir moksleiviai tik 75 centus. (Sk.)

Padėkime artimiesiems Lietuvoje ir Sibire

Priimame žodžiu ir raštu pilnai apmokėtus medžiagų, avalynės, maisto ir vaistų užsakymus, parinktus iš katalogų, išvalome ir persiunčiame varlotus drabužius į Lietuvą, SSSR teritorijas ir visą Europą. Turime didelį patyrimą visame Amerikos žemyne. Garantuojame 100%.

Siuntinius išsiunčiame kas dien. Lietuviškas ir sąžiningas patarnavimas.

Dirbame 6 dienas savaitėje: 8:30—6:30 val.

PATRIA GIFT PARCEL CO.

3741 West 26th Street

Chicago 23, Ill.

Crawford 7-2126

(Skelb.)

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6234 SOUTH WESTERN AVE.

CHICAGO 36, ILLINOIS

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

CHICAGO 32, ILLINOIS

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS

NAUJI METAI — NAUJA KARJERA

MES TEIKIAME PROGŲ

INVESTMENTŲ SRITY

AKCIJOSE, BONUOSE, VERTYBĖSE (Stocks, Bonds, Commodities)

Kvalifikuotiems vyrams, kurie aukštai vertinami jų bendruomenėse. Jeigu Jūs turite patyrimo Pardavime, Bankininkystėje, Real Estate, Apdraudoje ar panašiuose darbuose, tai mes galime suteikti jums paruošimą „Customers' Broker“ karjerai.

Aplikantai turi turėti plačią pažintį ir gerą vardą savo bendruomenėje ir laisvai kalbėti lietuviškai ir angliskai.

Kviečiame teirautis per paštą, telefoną arba asmeniškai

IRVING WEIS & COMPANY

141 WEST JACKSON BLVD.

CHICAGO 4, ILL.

Webster 9-3083

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET

Lafayette 3-1083

B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. — APDRAUSTA IKI \$10,000
Darbo valandos: pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 8 val. vakaro; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 val. iki vidudienio.

Jei siekiate saugumo ir gyvų pinigų,

tai naudokitės METROPOLITAN STATE BANKU.

Kviečiame atidaryti pas mus taupymo ir čekiams keisti sąskaitas, nes galėsite pasinaudoti dar šiomis lengvatomis bei patarnavimais:

- Kalėdinio Taupymo Klubu
- Banko operacijas atlikite paštu
- Pinigų išskolektavimu
- Svetimos valstybės pinigų keitimu
- Mūsų išduotais čekiais arba Money Orderiais
- Saugiais keleivių čekiais
- Akcijomis ir bonais, kuriuos perkam ir parduodam kostumeriam
- Prekybinėmis, kolaterinėmis, automobiliams ir nejudomo turto paskolomis (morgičiais)
- Parduodame ir išperkame J. A. Valstybių bonus.

METROPOLITAN STATE BANKAS remiasi stipriu ir pavydėtinu savo rekordu. O jis štai koks: abiejų Pasaulio karų ir įvairių depresijų metu visuomet pilnai išmokėdavom savo taupytojams visus indėlius pagal pareikalavimą.

METROPOLITAN STATE BANKAS yra pirmasis ir vieningasis LIETUVIŠKAS Valstybės bankas visoje Amerikoje.

Mes esame pakankamai dideli, kad galėtume ir Jus įtaipinti; esame ir pakankamai maži, kad pajėgtume Jus tinkamai įvertinti.

METROPOLITAN STATE BANKAS yra JAV vyriausybės ir Illinois Valstybės depozitoriumas.

Visi indėliai iki \$10,000.00 apdrausti Federal Deposit Insurance Corporation, Washington, D. C.

METROPOLITAN STATE BANK

2201 WEST CERMAK ROAD

Chicago 8, Illinois

Tel.: Virginia 7-6430

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

11 — NAUJIENOS. CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 21, 1956

(Tęsinys iš 11-to psl.)

rius dalykus, peryvenimus, p. Aukštuolienė ir sako p. Tinteriui: — Juozai, papasakok svečiams, kaip tu meškiuką pagavai ir į namus atnešei.

— O, — sako Tinteris, — tai jau geras gabalas laiko nuo to įvykio praėjo. Buvo taip. Ankstyvą pavasarį nuėjau į mišką pasidairyti, pasivaikščioti, žinoma, su šautuvu. Žiūriu, vienoje vietoje po šakų krūva kažinkas juoda. Nutaikęs į tą vietą iššoviau. Staiga atsistojo meška ant užpakalinių kojų ir stovi. Ji buvo apstulbusi po žiemos miego ir greit negalėjo susivokti, kas čia atsitiko. Kiek vėliau pabėgo. Ogi žiūriu — urve meškiukas, visai dar mažutis. Paėmiau ir parsinešiau į namus. Pienu užauginome. Buvo neramus ir landus. Naktį ateidavo į lovą ir atsiguldavo pas žmones. Malonus gyvulėlis buvo. Bet pradėjo šlapinti lovą, tai nieko kito neliko, kaip tik jį sunaikinti.

Po šio pasakojimo Aukštuolis ir sako savo žmonai: — O kodėl tu nepapasakoji, kaip tavo meška išgąsdino, kai obuoliavo mūsų sode?

— Buvau nežmoniškai persigandusi, — sako Aukštuolienė, — O buvo šitaip. Kartą pavakary išėjau į sodą avių suvartyti tvartan. Nuėjau į sodo galą, atsigrižau, ogi matau ir netikiu savo akims: po obelimi meška obuolius renka. Nusi-gandusi bėgau į namus, modama rankomis dukrai, kad tik ji neitų manęs pasitikti. O ta, matydama mane mirtinai nusi-gandusi, nežinojo, kas su manimi atsitiko. Vargais negalais parbėgau į namus, pasakiau vyrams kas yra. Jie griebė šautuvus ir leidosi į pirtį, kad pro langą nušautų mešką, bet meška tuo tarpu įlipo į obelį ir iš pirties jos nebesimatė. Bema-tant sutemo ir meška išsinešdino nepašauta, o prietemyje vyrai bijojo artyn eiti. Kitais metais vėl meškos papiovė sode bent penkias avelas. Valdžia už jas sumokėjo pusę kainos.

P. Aukštuolis papasakojo, kad meškos į sodą dabar jau nebeateinančios, nors miške visos obelių šakos išlaužančios beobuoliaudamos. Bet stirnų, esą, nereikia eiti medžioti į mišką, jų pakankamai ateina į sodą.

Idomu, kad Aukštuoliai gyvendami vieniemy tarp miškų, nors ir prie nemažo kelio, nakčiai visai neužrakina durų. Net, sako, į Ontonagon miestą nuvažiuojame jų neužrakinę. Ieškojau priežasčių kodėl taip yra. Viena iš priežasčių gali būti tai, kad tas Superior ežero pakraštys dar iš seniau buvo beveik vien suomių apgyventas. O pas juos, Suomijoje, kaip girdėti, nepriimta duris užsirakinėti. Suomia nemėgsta, esą, eiti į dirbtuvę ar kasyklą vergauti. Jie verčiau paima iš valdžios žemės gabalą arba nusiperka jį, įsikuria ir nors ir skurdžiai, bet laisvai gyvena. Pamažu dirvonus plėšda-

mi padidina naudojamos žemės plotą.

Sustodamas Ontonagone nusipirkau vietos laikraštį, — berods, savaitraštį. Tar p kita ko, pradėjau skaityti vietos kroniką. Įvairūs nuotyčiai, koks svetys pas ką atvažiavo, kas ir kur išvažiavo ir t.t. Ir koks buvo mano nustebimas — perdėm suomiškos pavardės mirga. Tai viena iš dviejų: arba ten daug suomių, arba suomia korespondentai pateikia redakcijai daug žinių iš savo artimųjų suomių gyvenimo. Kitų tautų žmonių įvykiai lieka neatžymėti, nes nėra kam juos aprašyti. Ontonogan mieste ant šaligatvio cemento įspausta:

— Don't spit on the sidewalk. Tai gal ir čia suomių dvasia, nes suomia labai mėgsta švarą.

Mūsų svečiavimosi metu pas p. Aukštuolius keletą kartų buvo atvykusi jų duktė Marytė, gyvenanti Ontonagon. Ji gražiai lietuviškai šneka, nors čia gimusi, čia mokslus ėjusi, kolegiją baigusi. Kita duktė Bronytė irgi netoliese ūky gyvena ir taipgi gražiai lietuviškai kalba. Ją ir aplankėme.

Gražu šiaurėje vasarą, malonu ir ramu. Paviešėjom, pasigrožėjom to krašto gamta, pajutom mažai apgyventų apylinkių ramumą, kurio taip trokšta miestelėnas, bet turėjom

ir susiprasti važiuoti namo, kad per daug neatsibostumėm vaišingiems šeiminiams.

Grijom atgal tuo pačiu 45-uoju keliu, bet taip jau be ūpo, jog grįžtame į kasdienybę, į darbą, į nuolatinį rūpesčius, kuriuos buvom palikę ir užmiršę išvažiuodami. Vykdami į šiaurę, dainavome, o atgal važiuojant kažkaip ūpas netiko dainai.

Grįždami, pasukome 2-ju keliu per labai gražius miškus į Iron Mountain, kur atsisveikinome su Michiganu. Pro Green Bay grįžome į namus, svajodami kada nors vėl aplankyti gražiąją šiaurę. Racine, Wis.

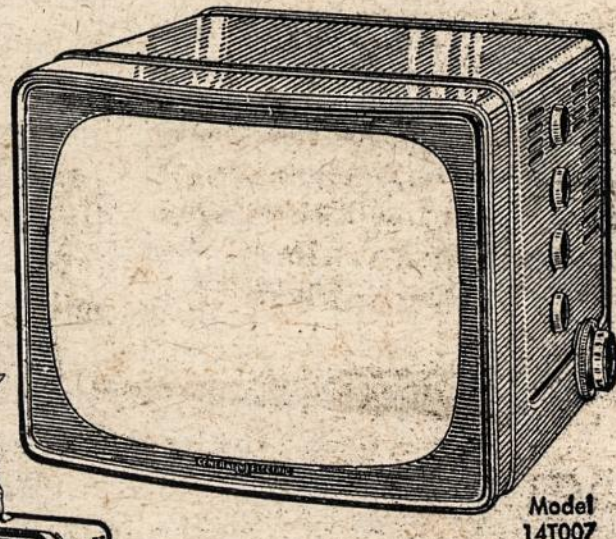
GUARANTEED and G. E. BRING YOU

New lightweight TV...
the most useful TV ever!

TV

HERE'S tomorrow's TV today! Actually one-third smaller and less expensive than any other of its type. You'll want one with you wherever you travel... indoors or out. Now G-E TV goes where you go!

Model 14T007

• World's lightest weight... lowest cost for truly portable television. Features rugged, built-to-travel cabinet, built-in antenna, two-way interference protection. Ask to see Model 14T007 in cordovan finish.

Take it to the patio.

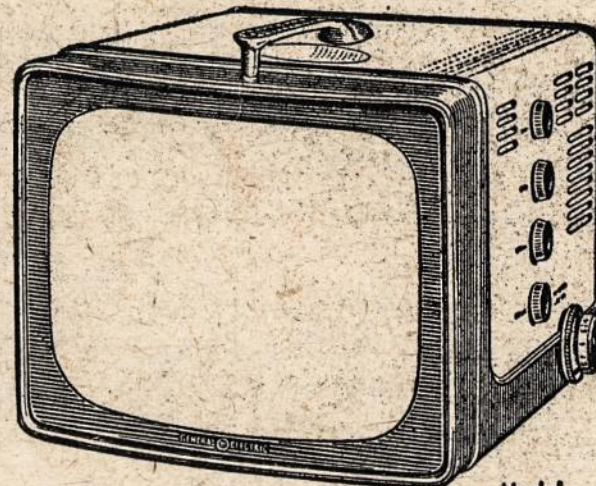
To the "sick room"

To the kitchen or laundry.

Take it on trips.

Model 14T008

• Styled in the modern manner. Here's G.E.'s 2-tone line of portables in gray and ivory (Model 14T008) or terra cotta and ivory (Model 14T009). Center handle of lightweight aluminum. Dynapower speaker. Your color choice of 14-inch TV at one low price.

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
AND FURNITURE COMPANY

2876 W. Cermak Road

Blshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS